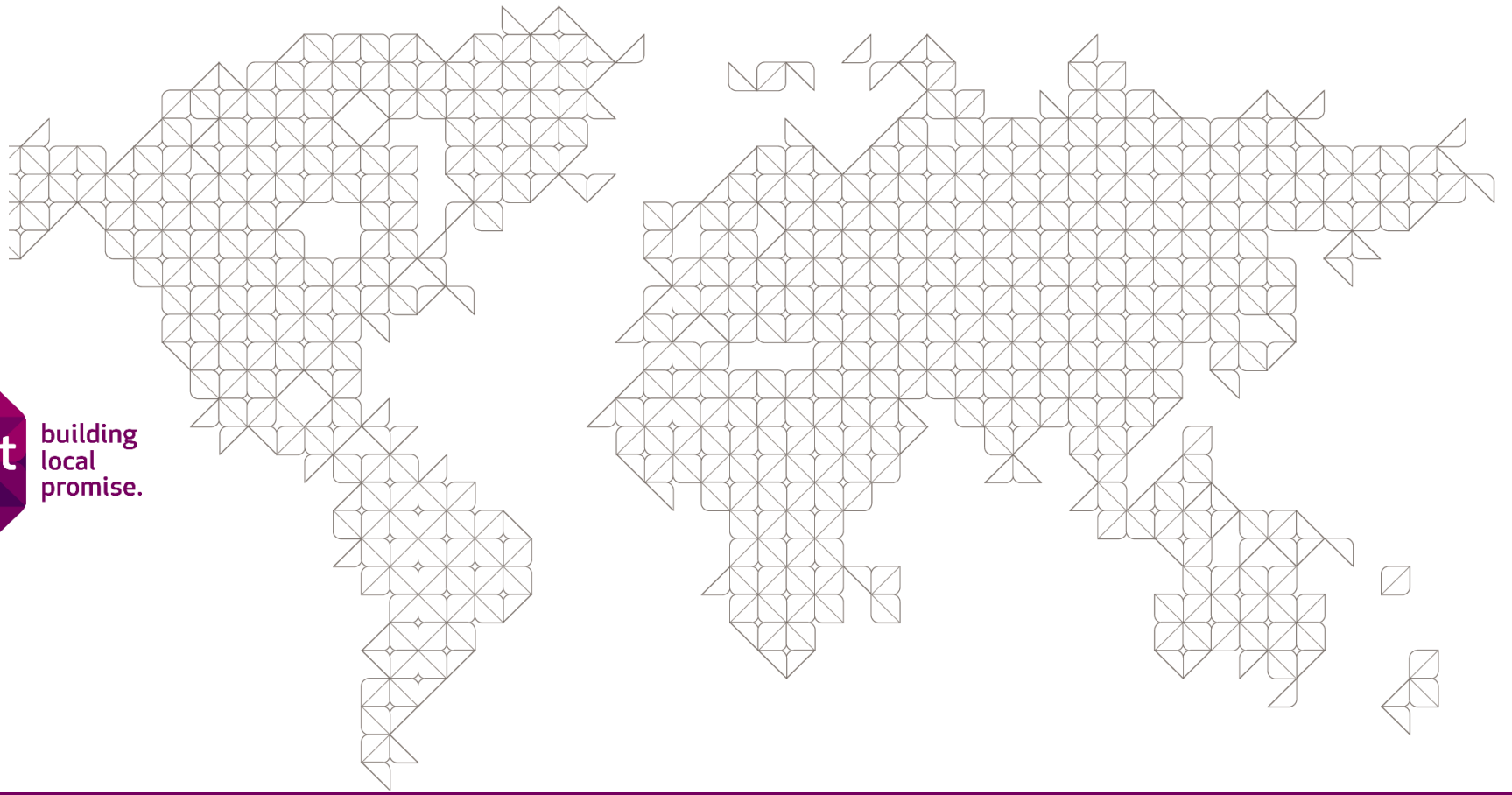

Березень 2021

СТАН КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ
ЗАГАЛЬНОНАЦІОНАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

- **Генеральна сукупність:** доросле населення (віком від 18 років) з усіх областей України та м. Києва.
- **Репрезентативність:** дані репрезентативні для України в цілому, а також для кожної з 24 областей* та м. Києва.

	2007	2009	2011	2015	2018	2021
Польові роботи	21 лютого – 21 березня, 2007	19 лютого – 24 березня, 2009	18 березня – 30 квітня, 2011	15 серпня – 17 вересня, 2015	3 липня – 11 серпня, 2018	15 січня – 28 лютого, 2021
Вибірка	10 580	10 577	10 639	10 173	10 169	10 011

- **Метод опитування:** особисте інтерв'ю
- **Формування вибірки:** випадкова багатоступінчаста з квотним відбором на останньому етапі

* Тимчасово окуповані території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та окремих районів Донецької та Луганської областей, де органи державної влади тимчасово не здійснюють своїх повноважень, не були включені до досліджень 2015 - 2021 років.

Провести моніторинг змін у сприйнятті та досвіді корупції населення України протягом року, що передував опитуванню, порівняти із результатами попередніх досліджень:

- **ставлення** дорослого населення України до проблеми корупції;
- **досвід** населення щодо корупції;
- **оцінка** населенням достатності й ефективності антикорупційних заходів, запроваджених органами влади та іншими групами задля подолання корупції;
- **готовність** населення долучатися до антикорупційної діяльності.

- **обсяг вибірки**, який дозволяє вивчати не лише сприйняття населенням проблеми корупції, але і реальний досвід зіткнення з її проявами;
- **дизайн вибірки**, побудований таким чином, що дозволяє аналізувати дані не лише на рівні України в цілому, але і на рівні кожної окремої області та м. Києва;
- **співставна методологія та інструментарій** дозволяють прослідкувати зміни або тенденцій у сприйнятті й досвіді зіткнення з корупцією громадян України, які відбувались протягом 2007 – 2021 років.

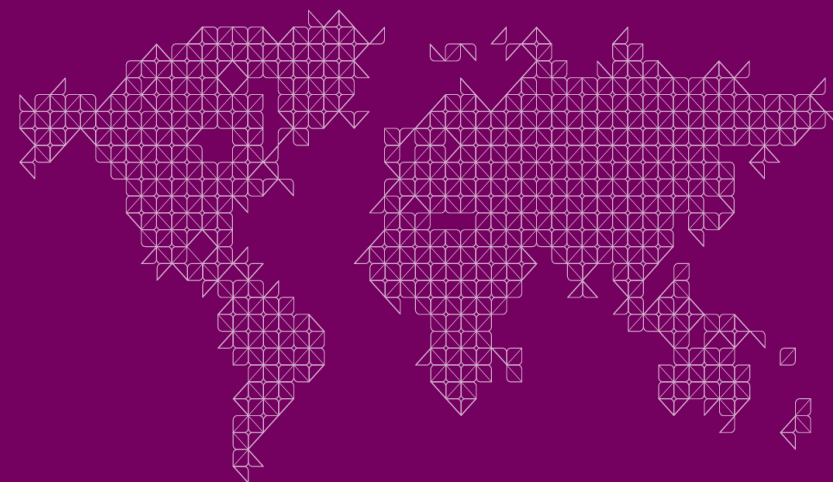
Корупція передбачає різні форми поведінки. В дослідженнях ми визначали корупцію, як **зловживання державним службовим становищем з метою отримання особистої вигоди.**

Таким чином, корупція виникає тоді, коли люди, котрі отримують за роботу гроші з державного бюджету, дають або беруть хабарі, подарунки або послуги, зловживають своїм службовим становищем, користуються своїм впливом заради своєї особистої вигоди або ж проявляють, наприклад, протекціонізм чи кумівство (блат). Таким чином, корупція не обов'язково передбачає передачу грошей чи подарунків, але вона практично завжди передбачає зловживання службовим становищем в особистих інтересах. Цим визначенням керувались також респонденти.

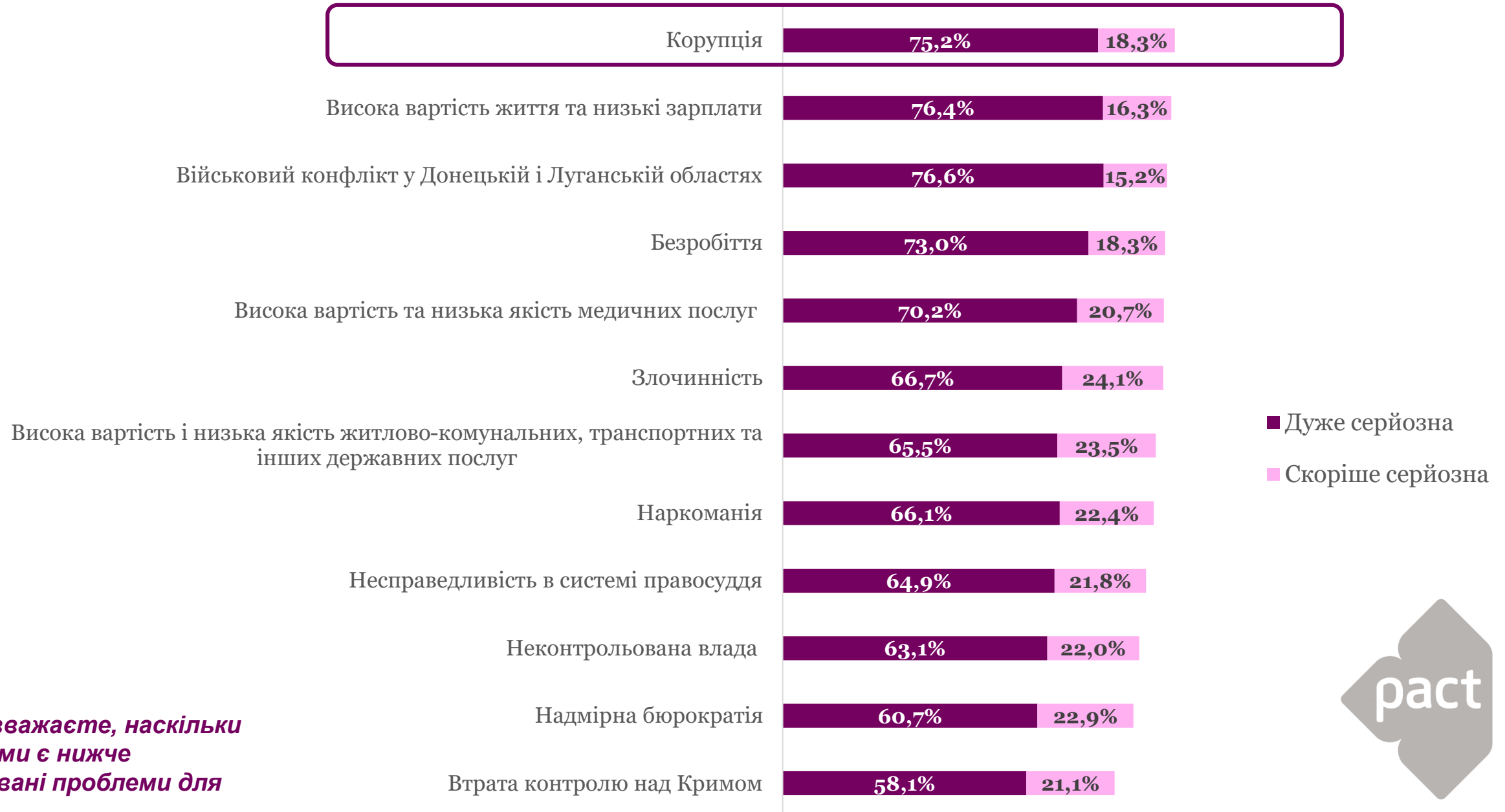

building
local
promise.

СПРИЙНЯТТЯ ОСНОВНИХ ПРОБЛЕМ

КОРУПЦІЯ – ОДНА З НАЙБІЛЬШ СЕРЙОЗНИХ ПРОБЛЕМ ДЛЯ УКРАЇНИ

3. Як Ви вважаєте, наскільки серйозними є нижче перераховані проблеми для України?

ПОЛІТИЧНА КОРУПЦІЯ НА НАЙВИЩОМУ РІВНІ ЯК РІЗНОВИД КОРУПЦІЇ НАЙБІЛЬШЕ НЕПОКОЇТЬ УКРАЇНЦІВ

Політична корупція на найвищому рівні

66,6%

20,6%

Повсякденна побутова корупція

49,9%

27,8%

Корупція в бізнесі

48,8%

26,1%

■ Дуже серйозна

■ Скоріше серйозна

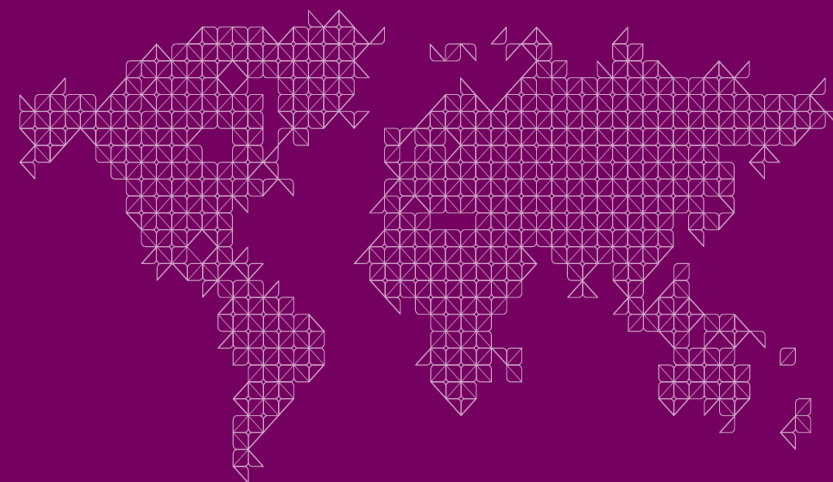
3. Як Ви вважаєте, наскільки серйозними є нижче перераховані проблеми для України?

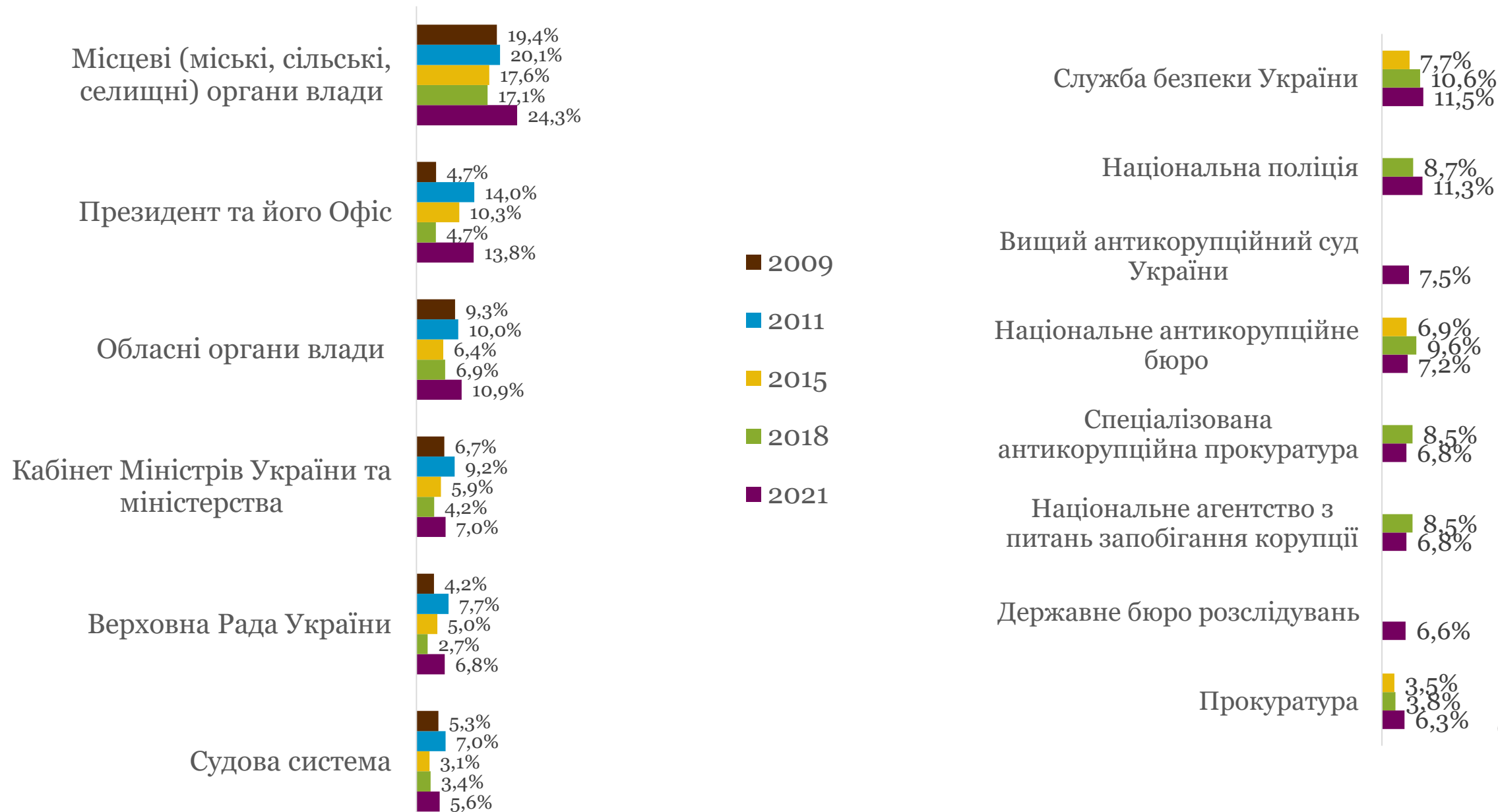

building
local
promise.

СТАВЛЕННЯ ДО ВЛАДИ

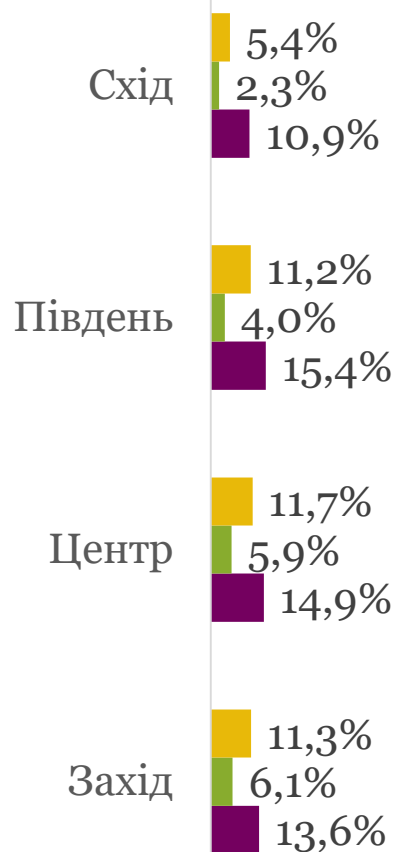
МІСЦЕВА ВЛАДА – ТРАДИЦІЙНИЙ ЛІДЕР ЗА РІВНЕМ ДОВІРИ СЕРЕД ОРГАНІВ ВЛАДИ УКРАЇНИ

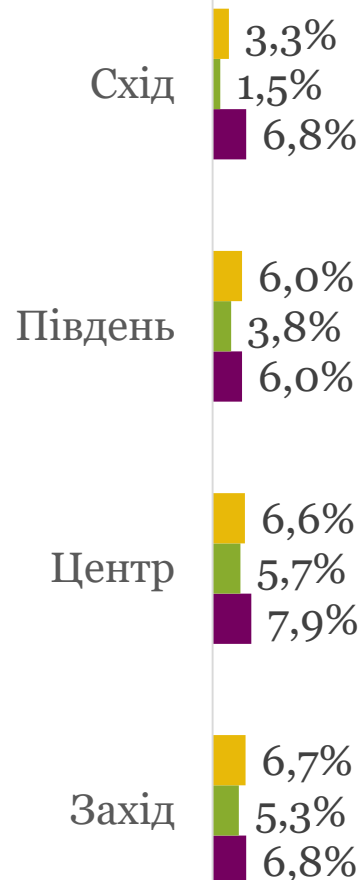
3. Наскільки Ви довіряєте органам та гілкам влади? (наведена сума відповідей «цілком довіряю» та «скоріше довіряю»)

ДОВІРУ ДО ПРЕЗИДЕНТА ОДНАКОВОЮ МІРОЮ ДЕМОНСТРУЮТЬ ЖИТЕЛІ ПІВДНЯ, ЦЕНТРУ ТА ЗАХОДУ КРАЇНИ

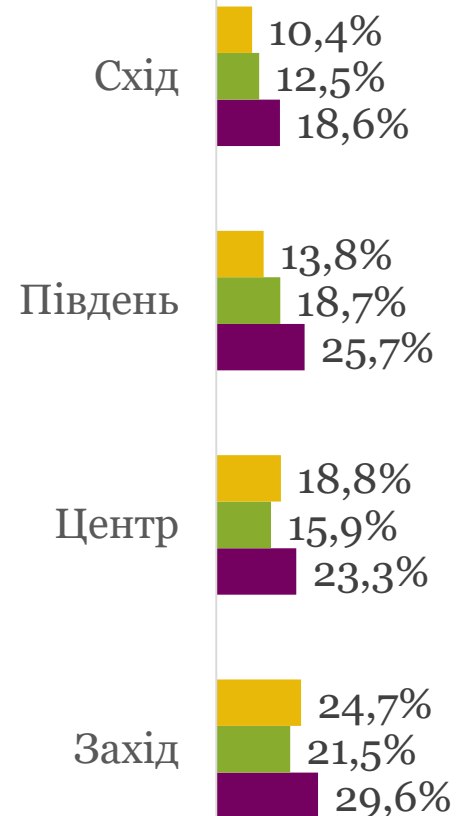
Президент та його Офіс

Кабінет Міністрів України та міністерства

Міська / Сільська влада

■ 2015 ■ 2018 ■ 2021

3. Наскільки Ви довіряєте органам та гілкам влади?

(наведена сума відповідей «цілком довіряю» та «скоріше довіряю»)

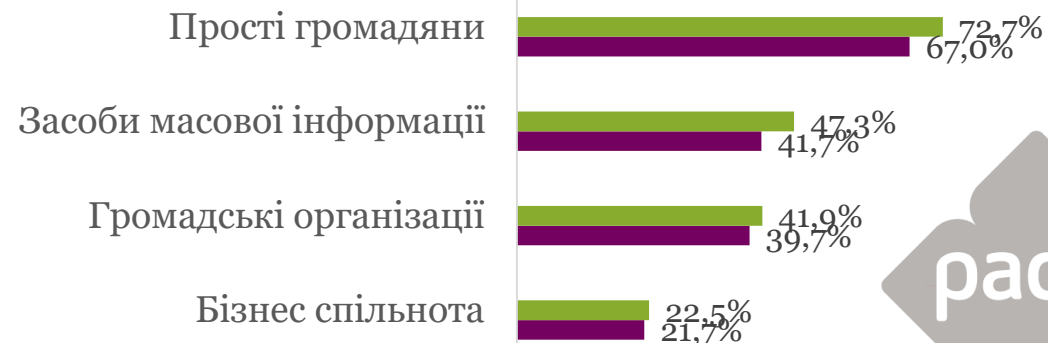
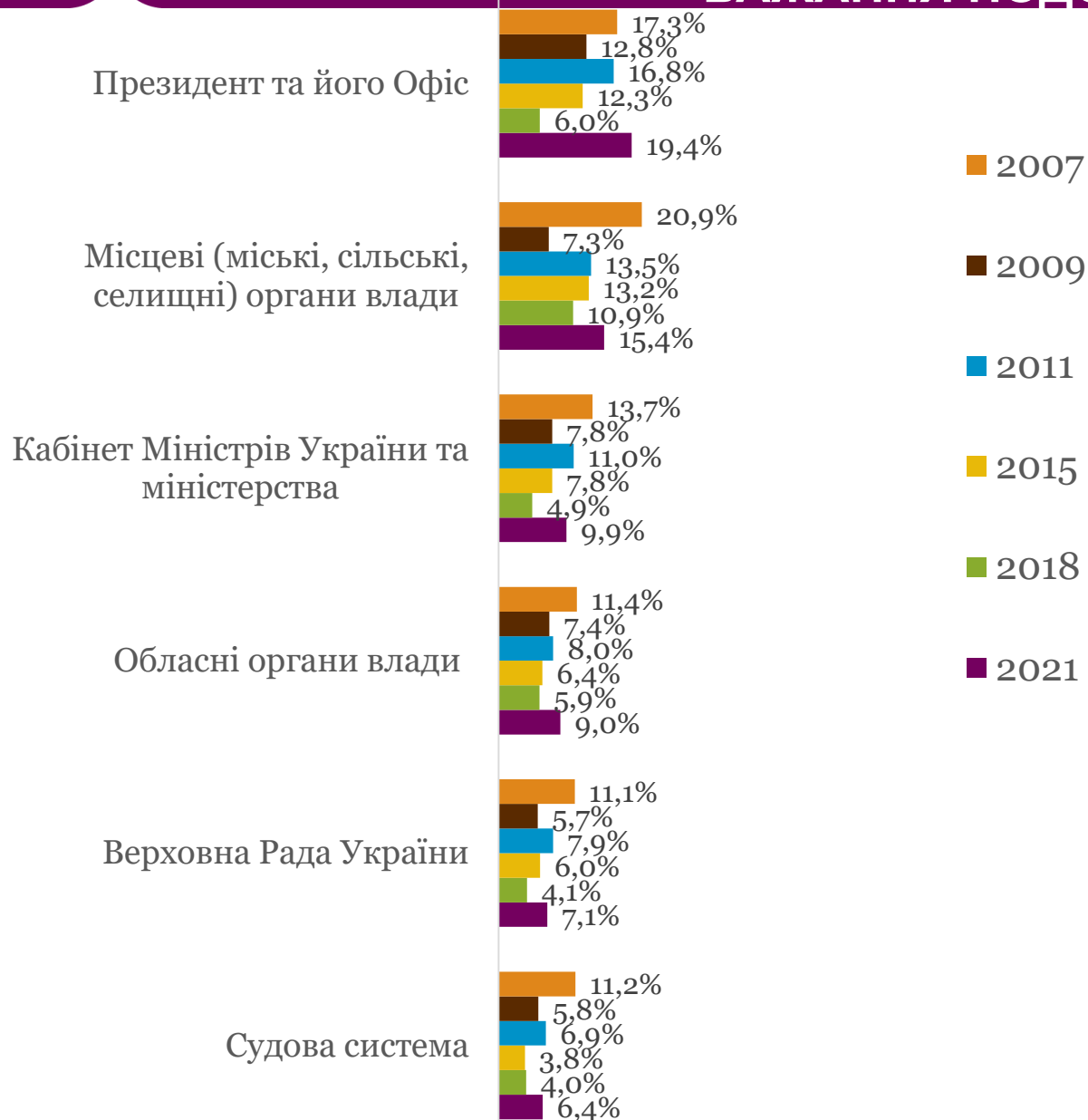
рост

БІЛЬШІСТЬ ДОРΟΣЛОГО НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ ВВАЖАЄ БОРОТЬБУ З КОРУПЦІЄЮ ОБОВ'ЯЗКОМ ПРЕЗИДЕНТА

**3: На Вашу думку, хто
відповідальний за подолання
корупції в Україні?**

ГРОМАДЯНИ УКРАЇНИ ВВАЖАЮТЬ, ЩО ВЛАДА ВСІХ РІВНІВ МАЄ НЕВЕЛИКЕ БАЖАННЯ ПОДОЛАТИ КОРУПЦІЮ

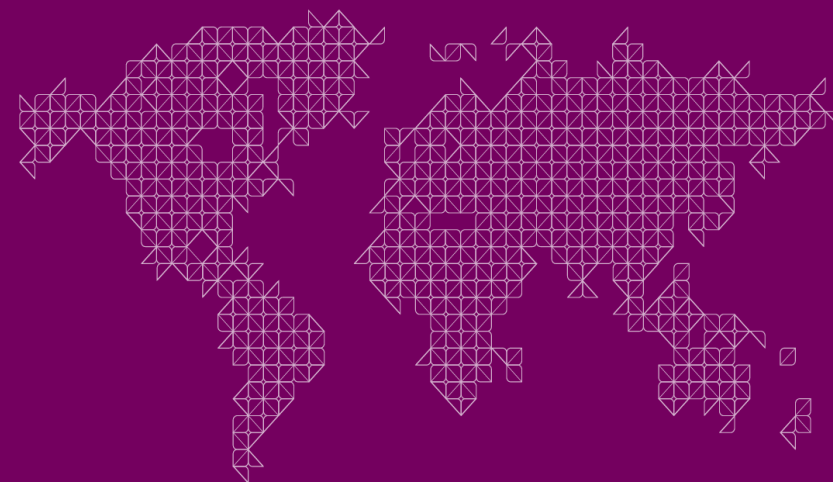

3: Як Ви вважаєте, чи хоче [ОРГАН / ГІЛКА ВЛАДИ / СПІЛЬНОТА] подолати корупцію в Україні? (наведена сума відповідей «дуже хочуть» та «скоріше хочуть»)

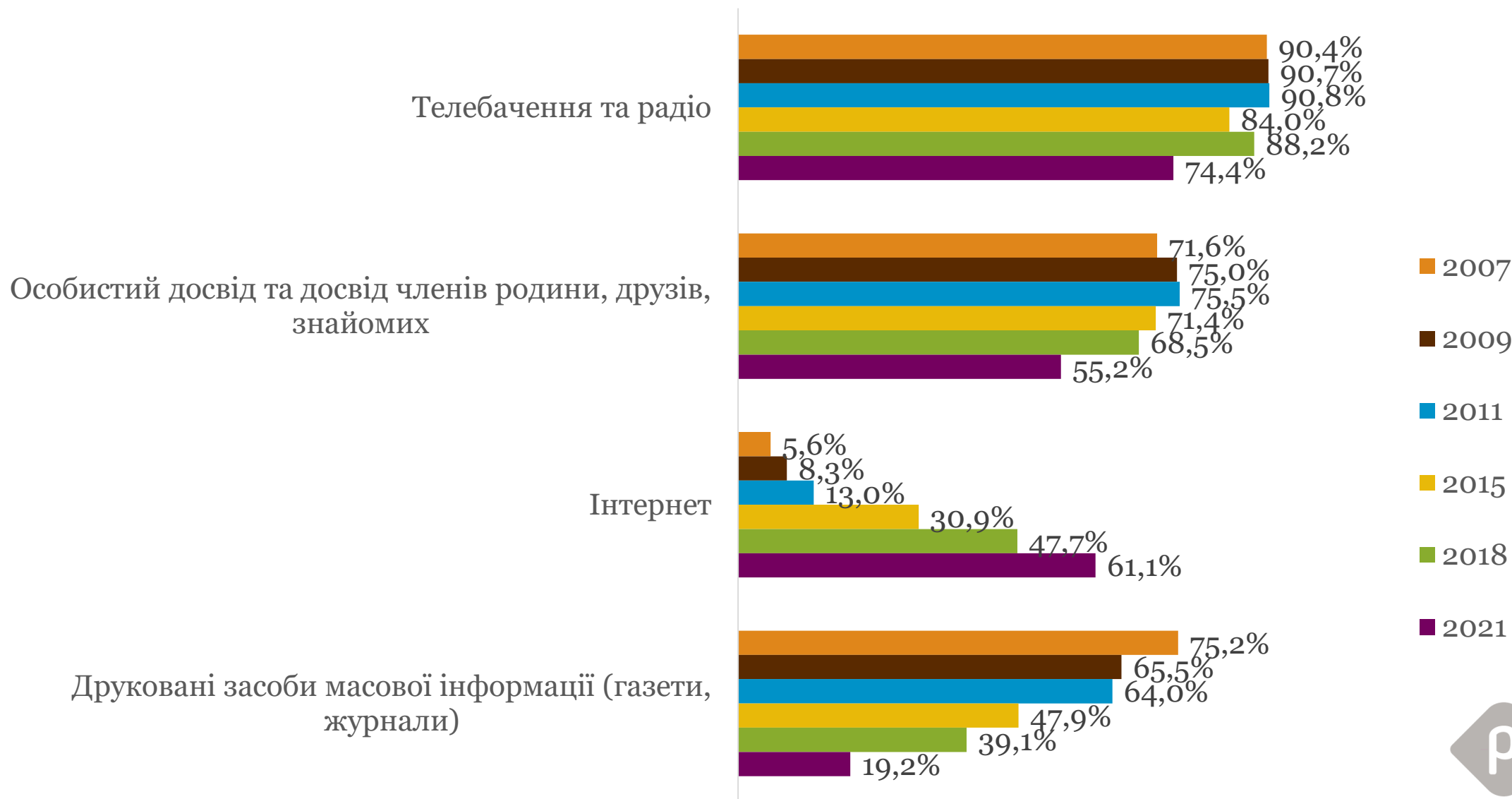

building
local
promise.

СПРИЙНЯТТЯ КОРУПЦІЇ

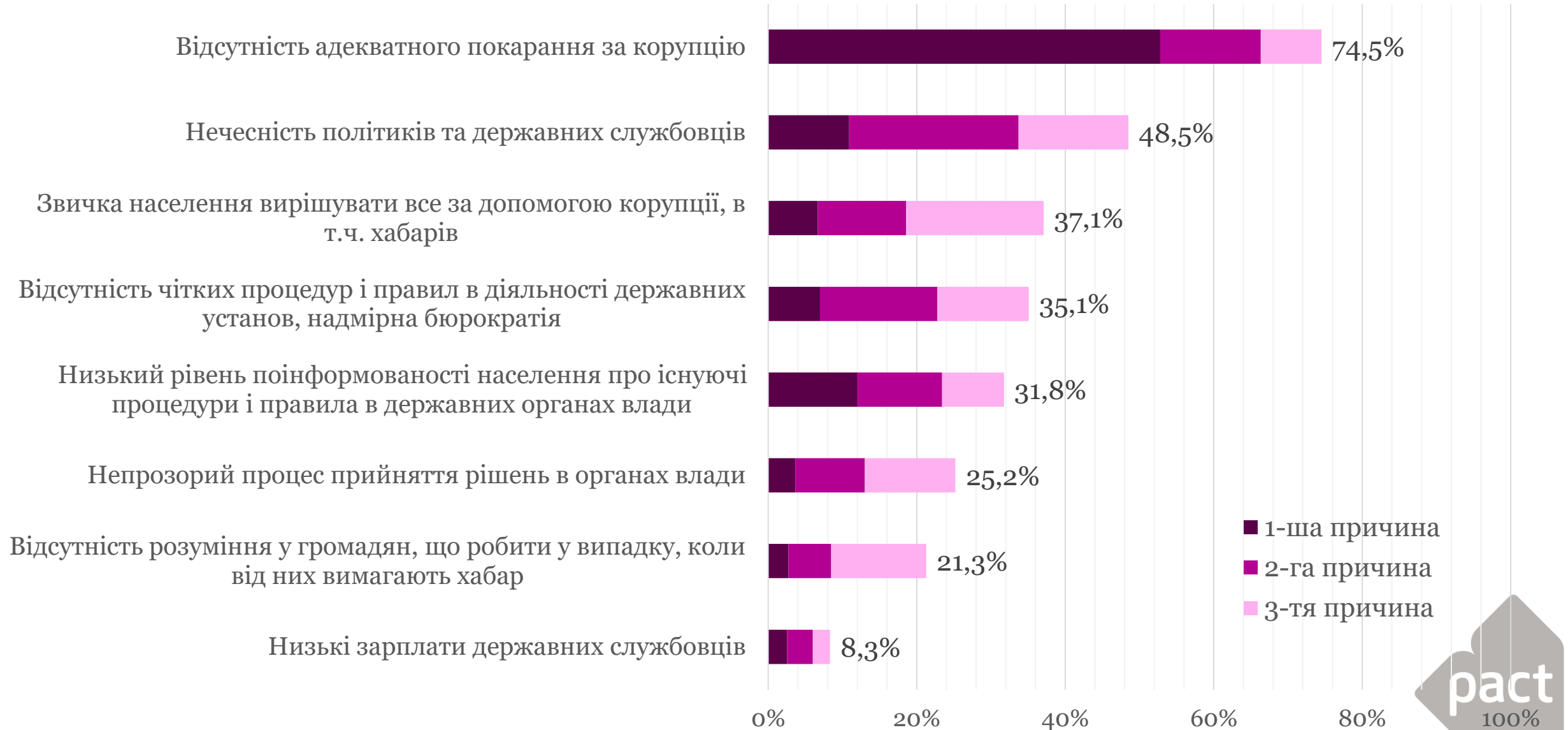
ЛЮДИ ДІЗНАЮТЬСЯ ПРО ВИПАДКИ КОРУПЦІЇ ПЕРЕВАЖНО З ТЕЛЕБАЧЕННЯ ТА З ІНТЕРНЕТУ

3: З яких джерел Ви найчастіше одержуєте інформацію про випадки корупції?

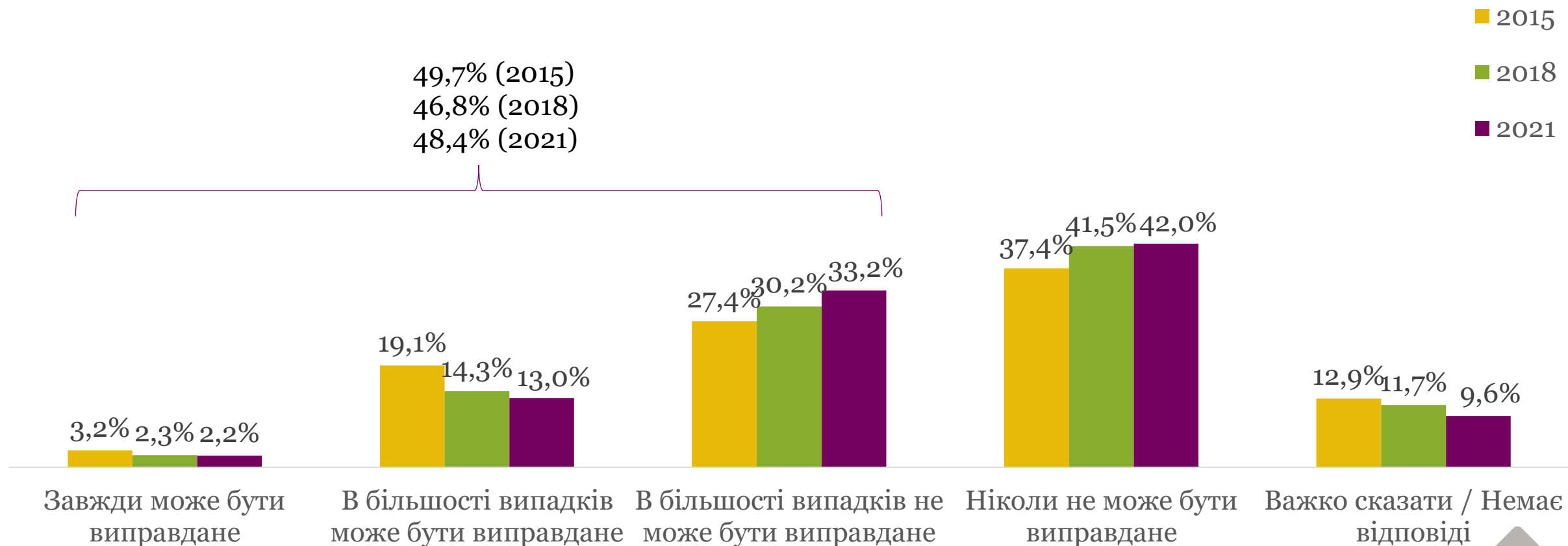

КОРУПЦІЯ РОЗГЛЯДАЄТЬСЯ ЯК РЕЗУЛЬТАТ СУКУПНОГО ВПЛИВУ ЦІЛОЇ НИЗКИ ЧИННИКІВ

3: Назвіть, будь ласка, три основні причини корупції в Україні, починаючи з найголовнішої.

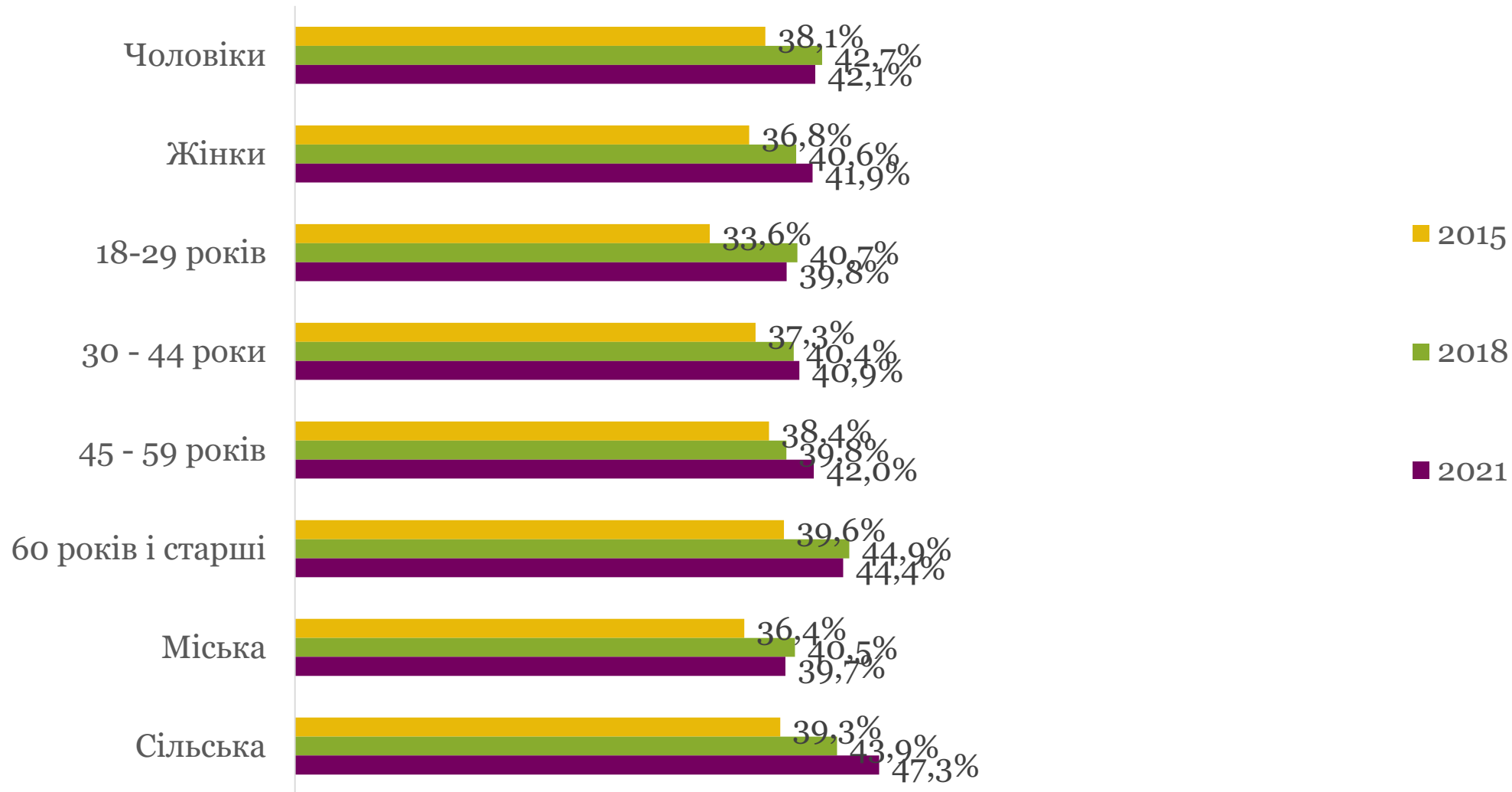
42,0% ГРОМАДЯН ВВАЖАЮТЬ, ЩО КОРУПЦІЯ НЕ МОЖЕ БУТИ ВИПРАВДАНОЮ ЗА ЖОДНИХ ОБСТАВИН

3: На Вашу думку, чи може надання хабаря, неофіційних послуг або подарунка бути виправданим, якщо це необхідно для вирішення важливої для Вас справи?

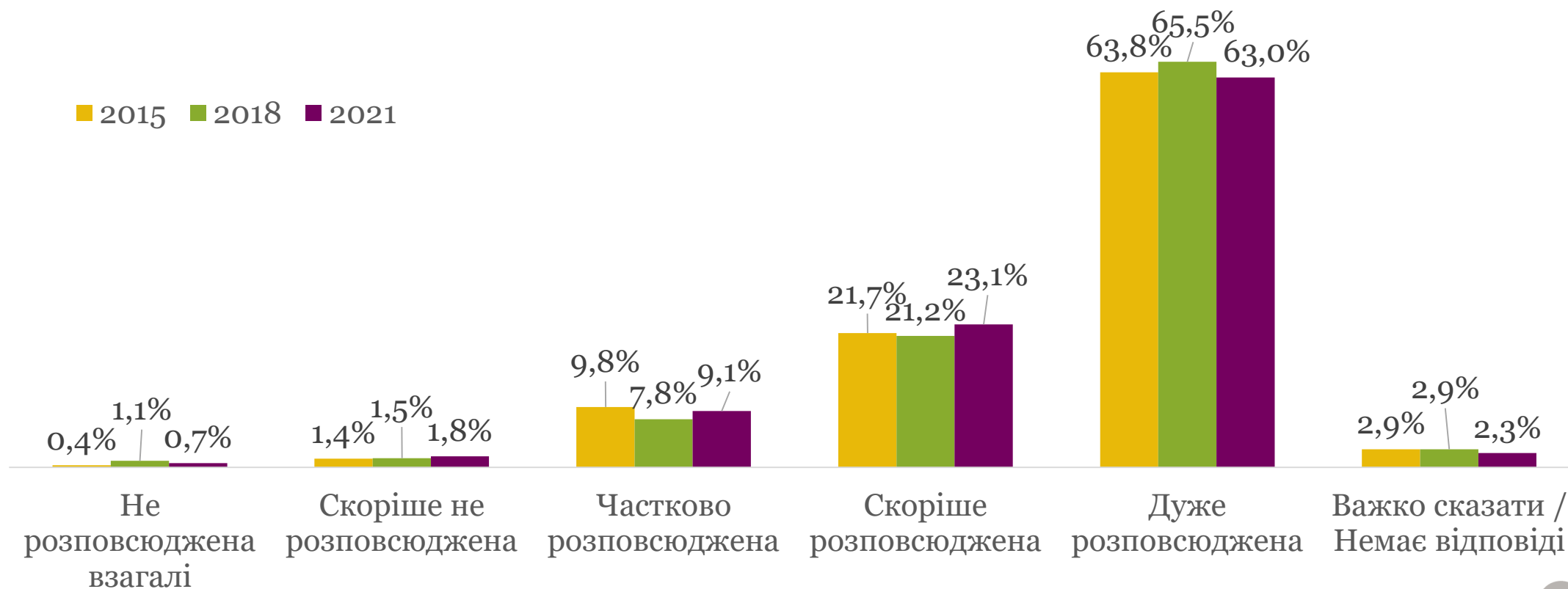
НАЙМЕНШЕ ТОЛЕРУЮТЬ КОРУПЦІЮ ЖИТЕЛІ СІЛЬСЬКОЇ МІСЦЕВОСТІ

3: На Вашу думку, чи може надання хабаря, неофіційних послуг або подарунка бути виправданим, якщо це необхідно для вирішення важливої для Вас справи? (наведений відсоток опитаних, які обрали відповідь «Не може бути виправданою за жодних обставин»)

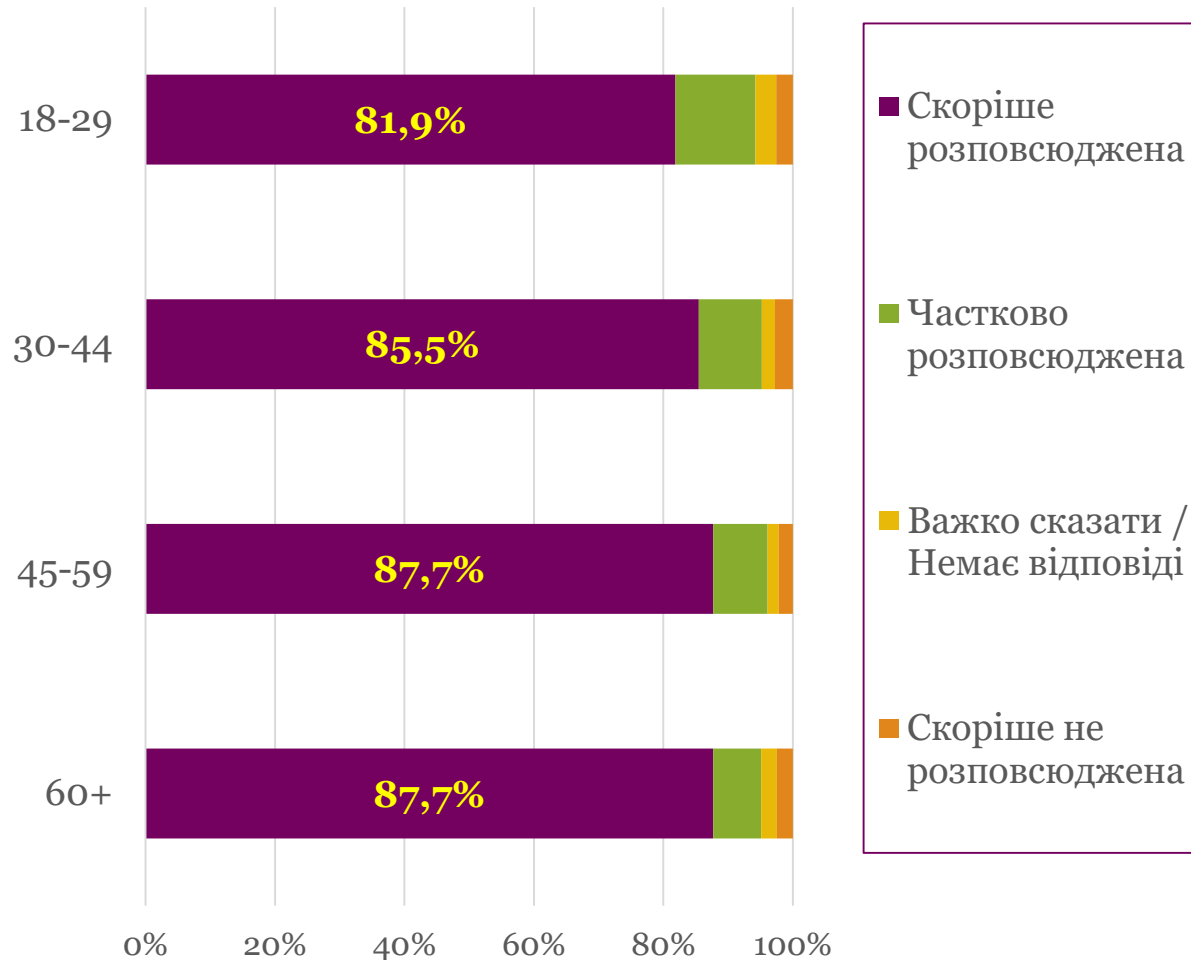
63,0% НАСЕЛЕННЯ ПЕРЕКОНАНІ, ЩО КОРУПЦІЯ В УКРАЇНІ ДУЖЕ ПОШИРЕНА

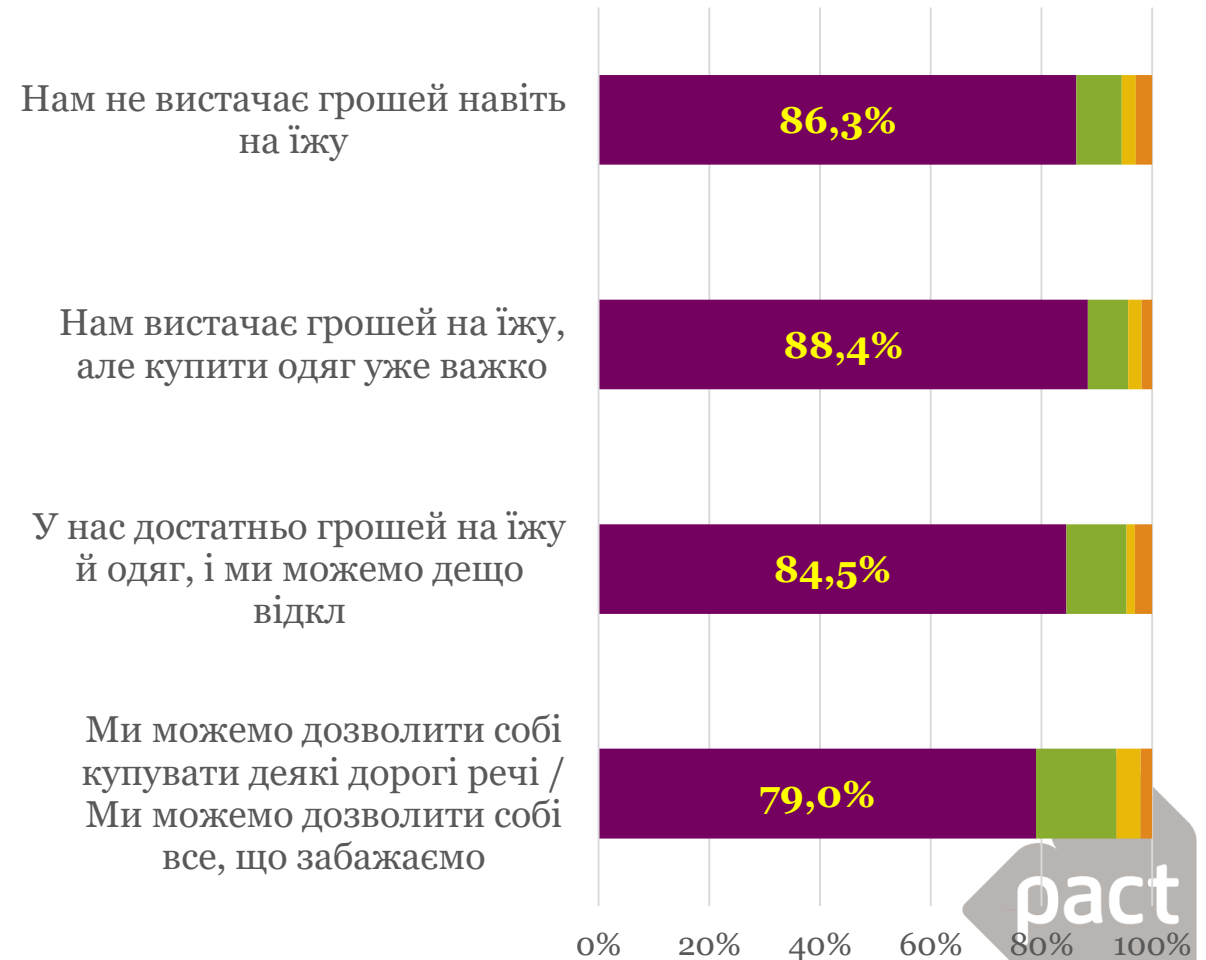
3: На Вашу думку, наскільки розповсюджена корупція в Україні?

СЕРЕД НАЙМОЛОДШИХ ТА НАЙБІЛЬШ ЗАМОЖНИХ ГРОМАДЯН НАЙМЕНШЕ ТИХ, ХТО ВВАЖАЄ, ЩО КОРУПЦІЯ В УКРАЇНІ СКОРІШЕ АБО ДУЖЕ ПОШИРЕНА

Сприйняття поширеності корупції за віком

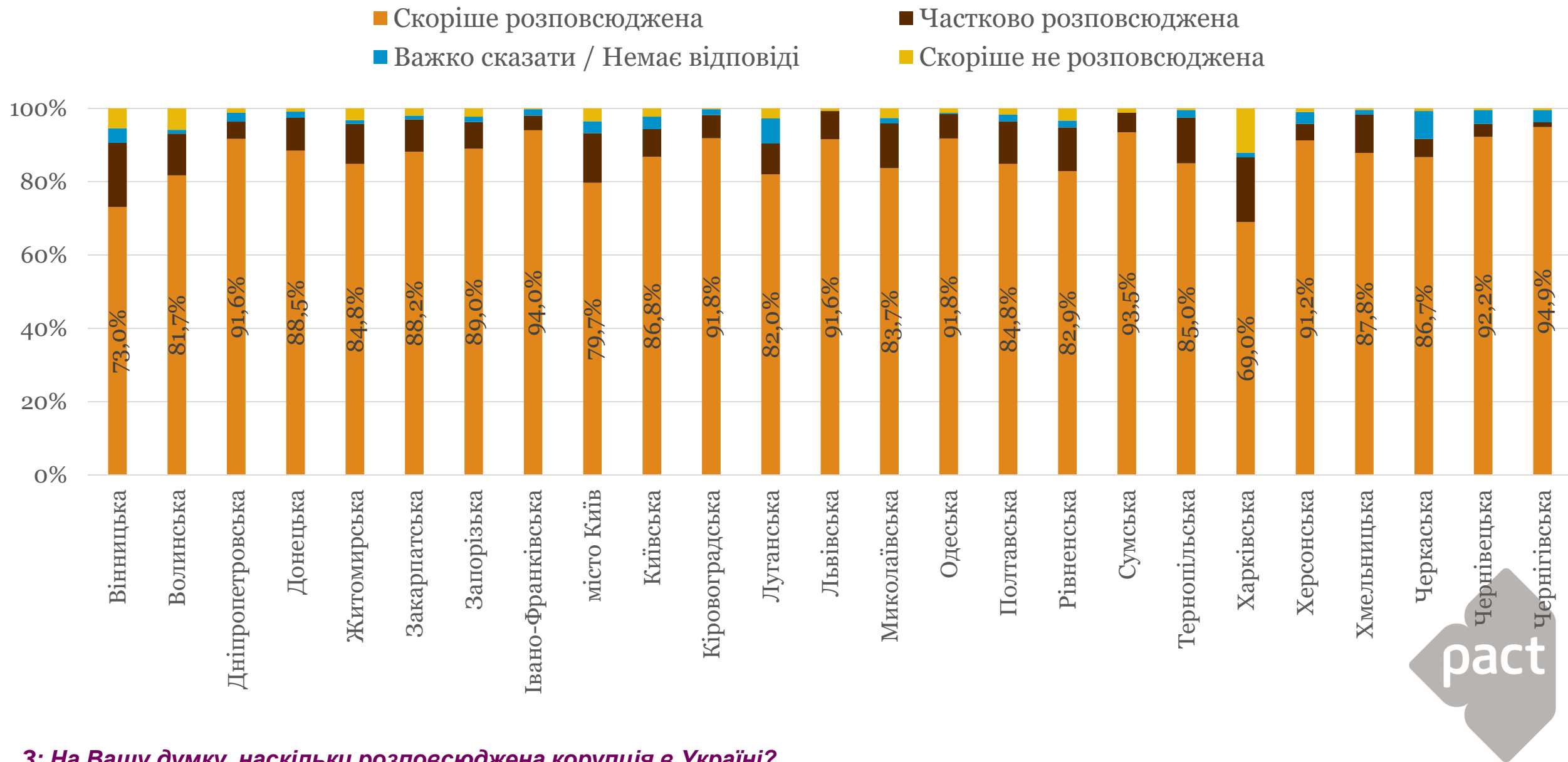
Сприйняття поширеності корупції за фінансовим добробутом

3: На Вашу думку, наскільки розповсюджена корупція в Україні?

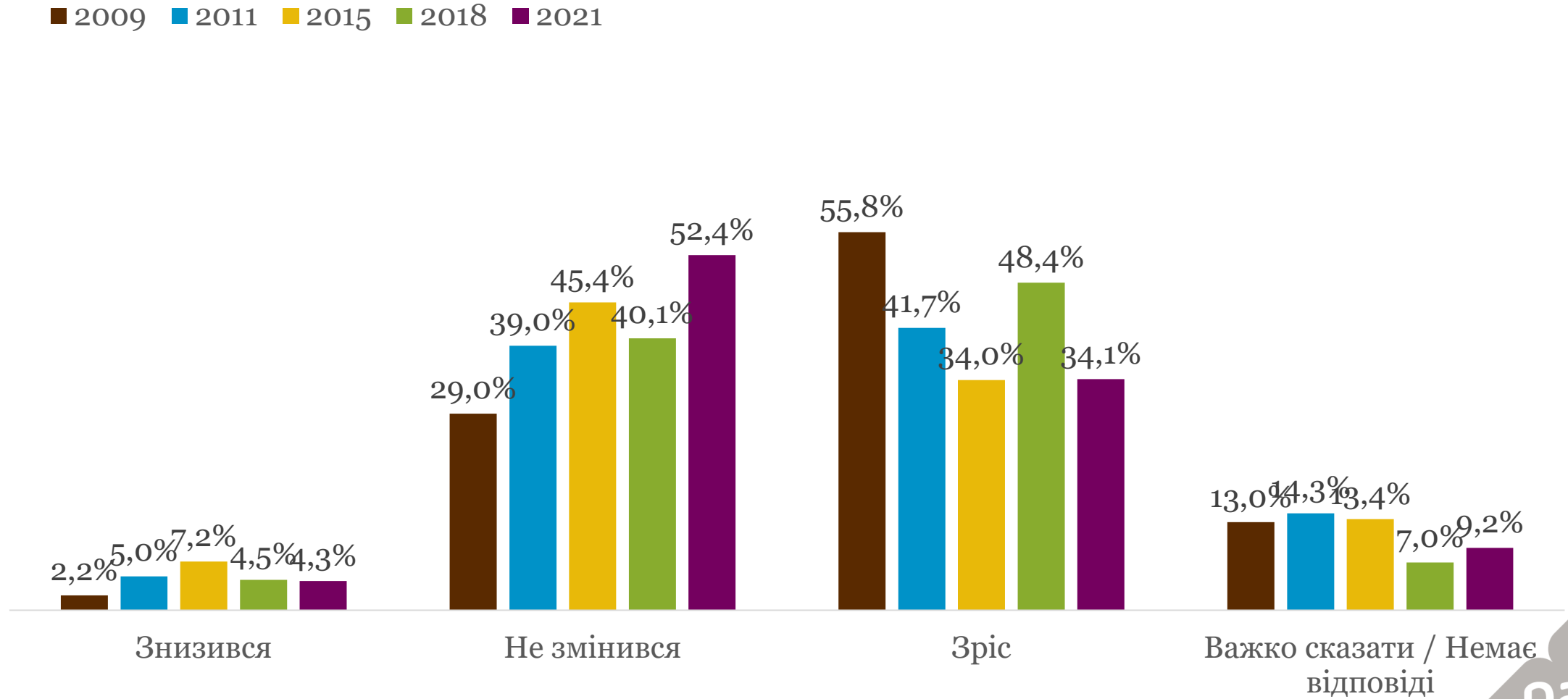
rac

НАЙБІЛЬШЕ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ БАЧАТЬ ЖИТЕЛІ ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ, НАЙМЕНШЕ – ХАРКІВСЬКОЇ

3: На Вашу думку, наскільки розповсюджена корупція в Україні?

ТРЕТИНА (34,1%) НАСЕЛЕННЯ ВВАЖАЄ, ЩО РІВЕНЬ КОРУПЦІЇ У СУСПІЛЬСТВІ НАРАЗІ ВИЩИЙ, АНІЖ ДВА РОКИ ТОМУ

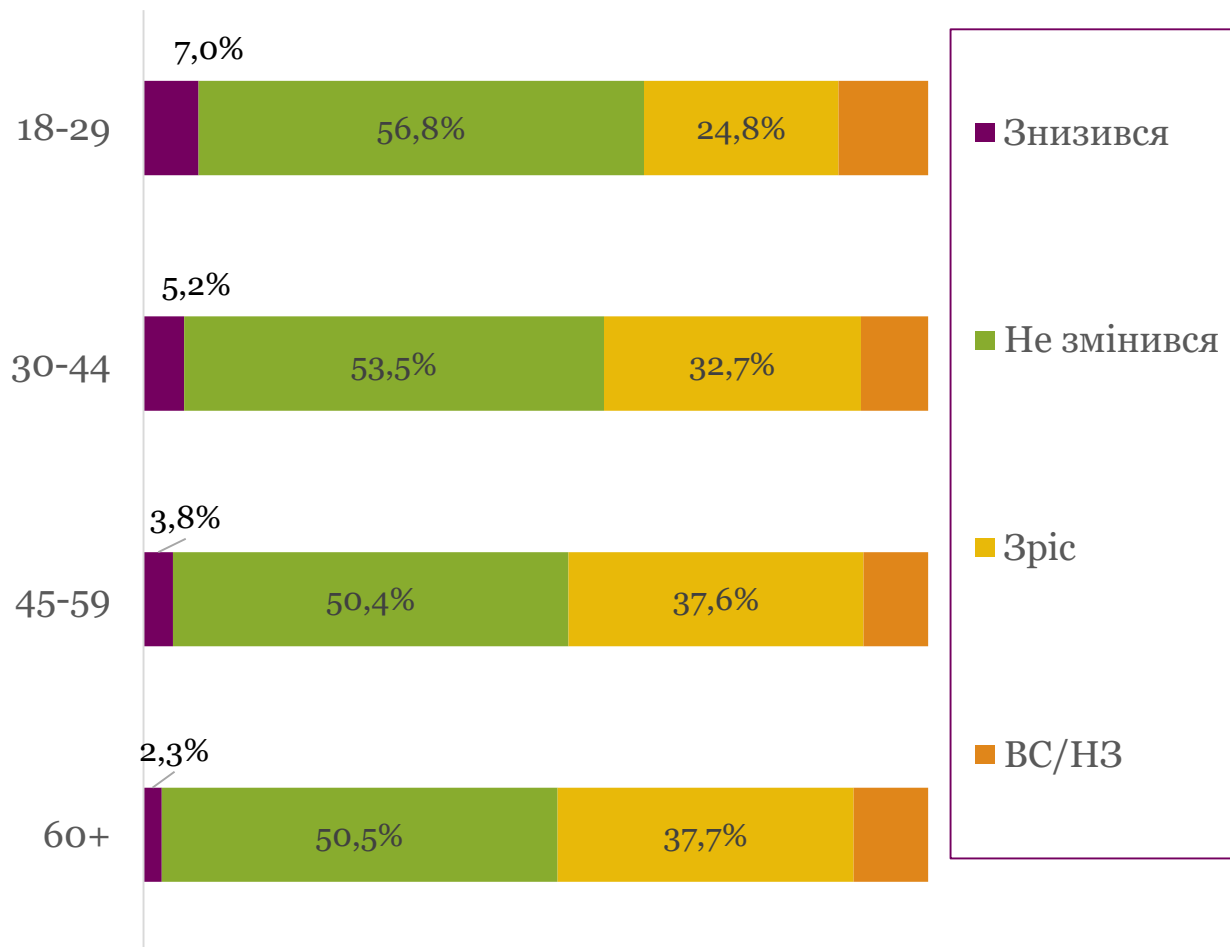

3: На Вашу думку, як змінився рівень корупції в Україні за останні 2 роки?

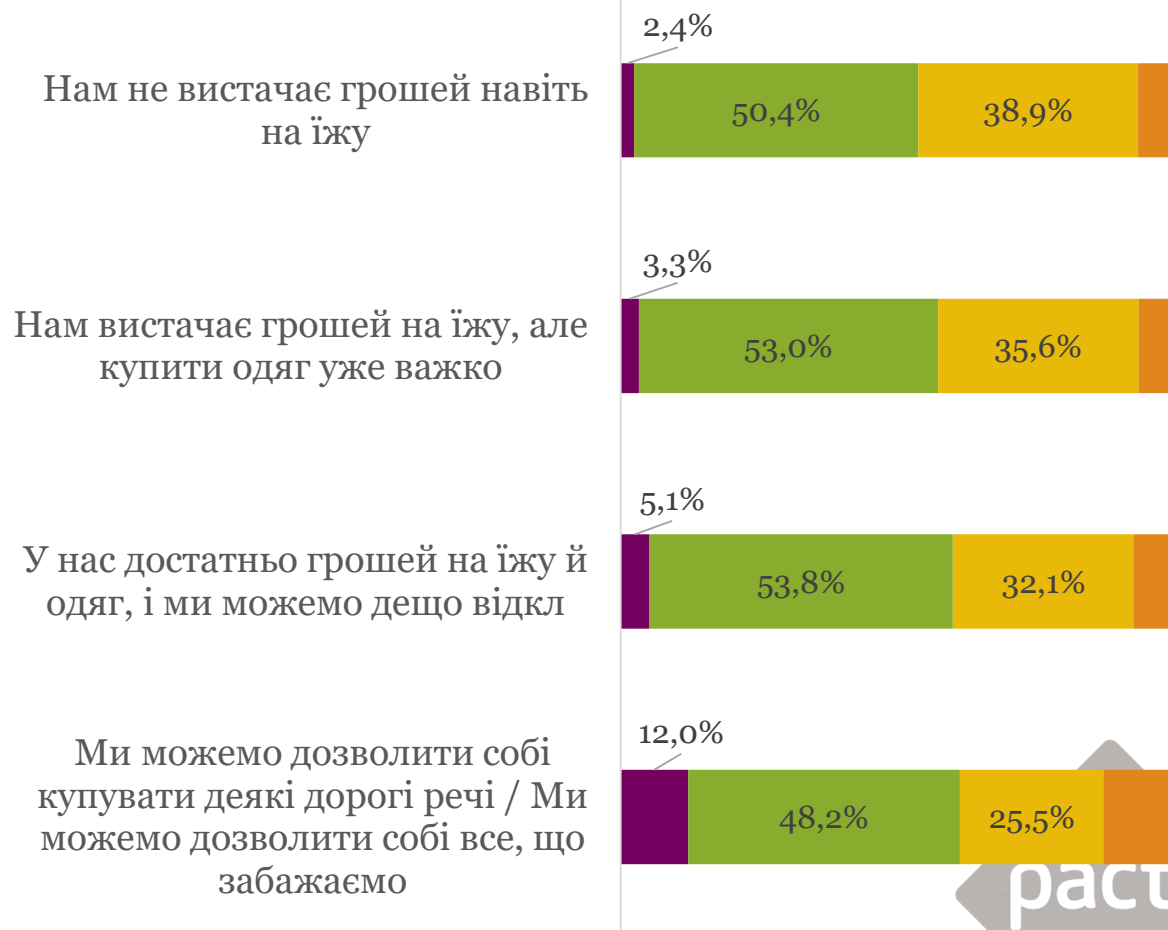
pact

НАЙБІЛЬШ ПОЗИТИВНО ОЦІНЮЮТЬ ДИНАМІКУ СИТУАЦІЇ З КОРУПЦІЄЮ ТАКОЖ МОЛОДЬ ТА НАЙЗАМОЖНІШІ ГРОМАДЯНИ

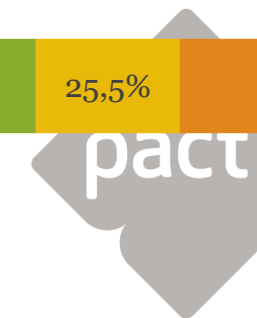
Сприйняття зміни поширеності корупції за віком

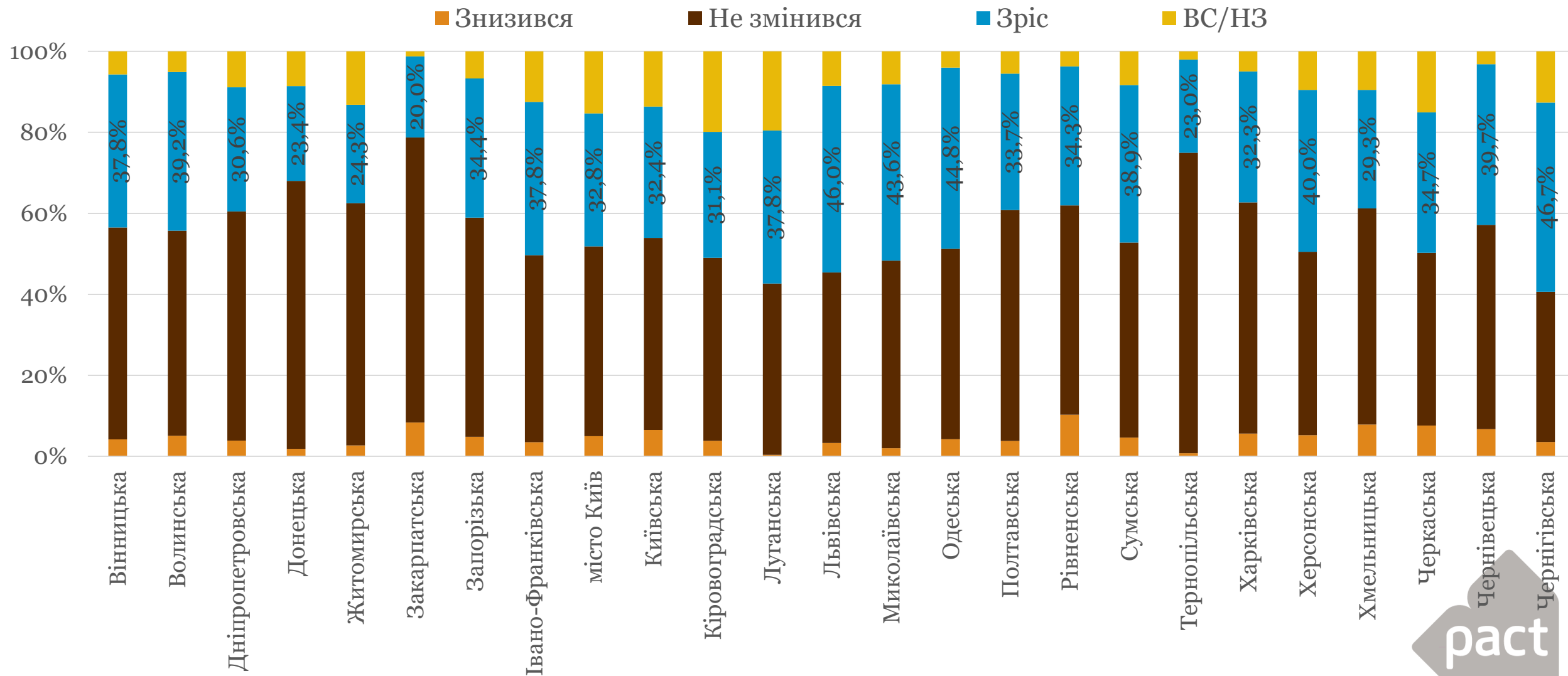
Сприйняття зміни поширеності корупції за фінансовим добробутом

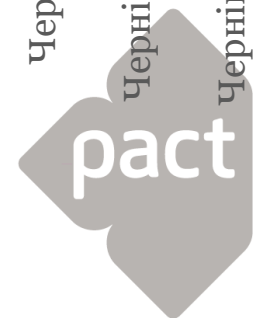
3: На Вашу думку, як змінився рівень корупції в Україні за останні 2 роки?

ЗМІНА ПОШИРЕНOSTІ КОРУПЦІЇ ЗА ОСТАННІ 2 РОКИ (ЗА ОБЛАСТЯМИ)

3: На Вашу думку, як змінився рівень корупції в Україні за останні 2 роки?

МИТНИЦЮ ТА СУДОВУ СИСТЕМУ ВВАЖАЮТЬ ДУЖЕ КОРУМПОВАНИМИ БІЛЬШЕ ПОЛОВИНИ НАСЕЛЕННЯ

3: На Вашу думку, наскільки поширена корупція в [СФЕРІ ЖИТТЯ]? (% відповідей «дуже поширена»)

СПРИЙНЯТТЯ КОРУПЦІЇ ЗА СФЕРАМИ (ПРОДОВДЖЕННЯ)

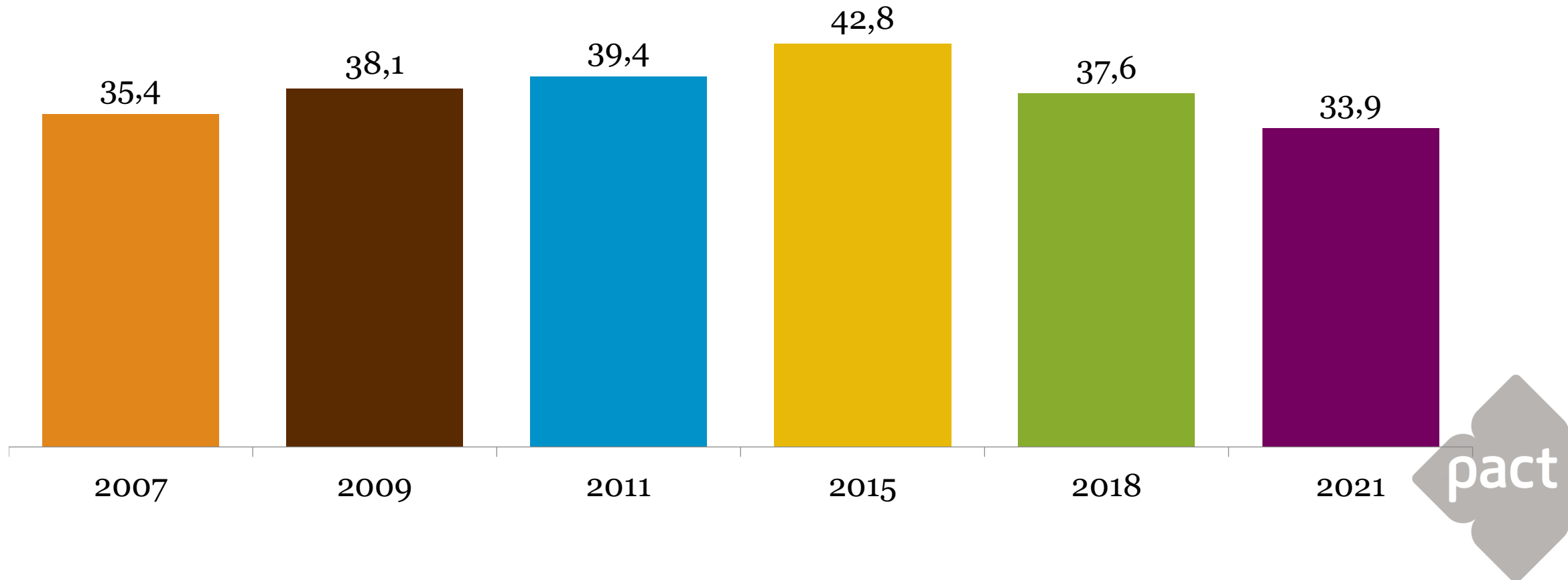
3: На Вашу думку, наскільки поширена корупція в [СФЕРІ ЖИТТЯ]? (% відповідей «дуже поширена»)

ІНДЕКС СПРИЙНЯТТЯ КОРУПЦІЇ ГРОМАДЯНАМИ УКРАЇНИ

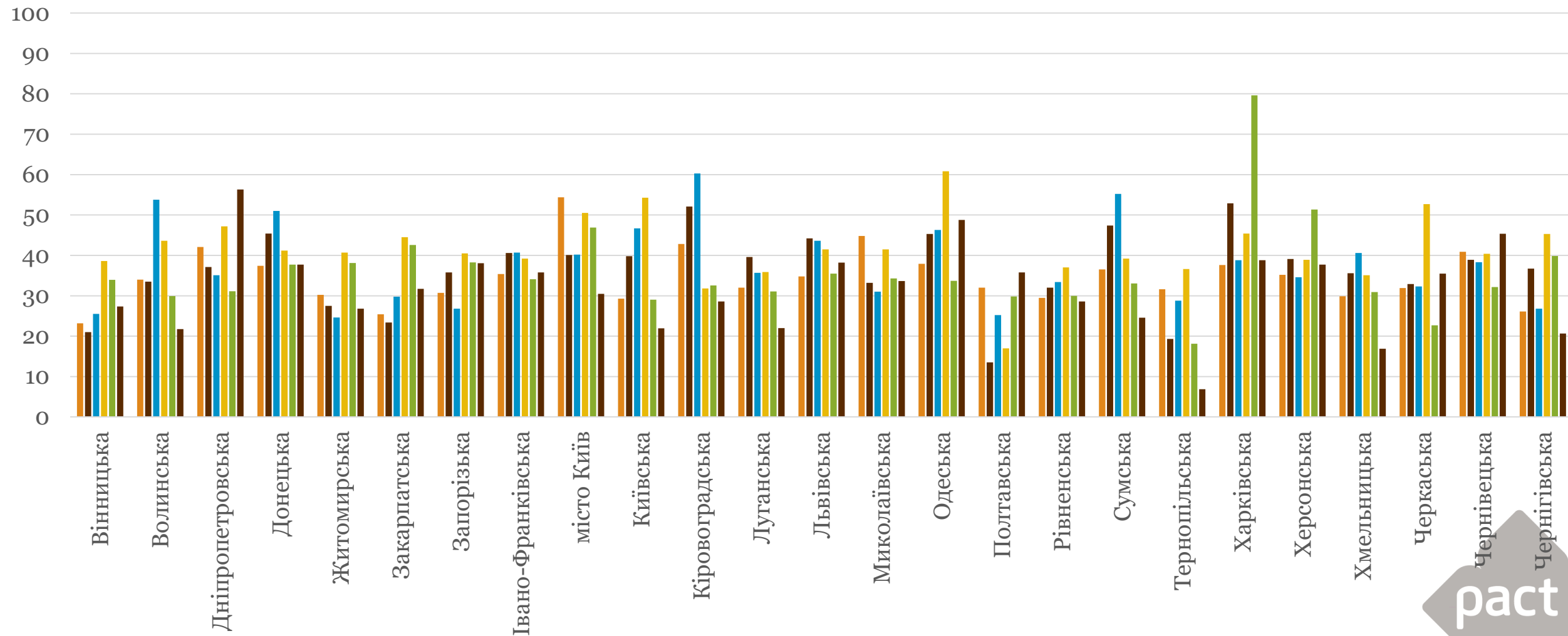
Індекс сприйняття корупції громадянами (ІСКГ) відображає відсоток сфер, де, на думку громадян, корупція дуже поширена.

Значення ІСКГ змінюється від 0 (в жодній зі сфер життя корупція не є дуже поширеною) до 100 (в усіх сферах корупція дуже поширена).

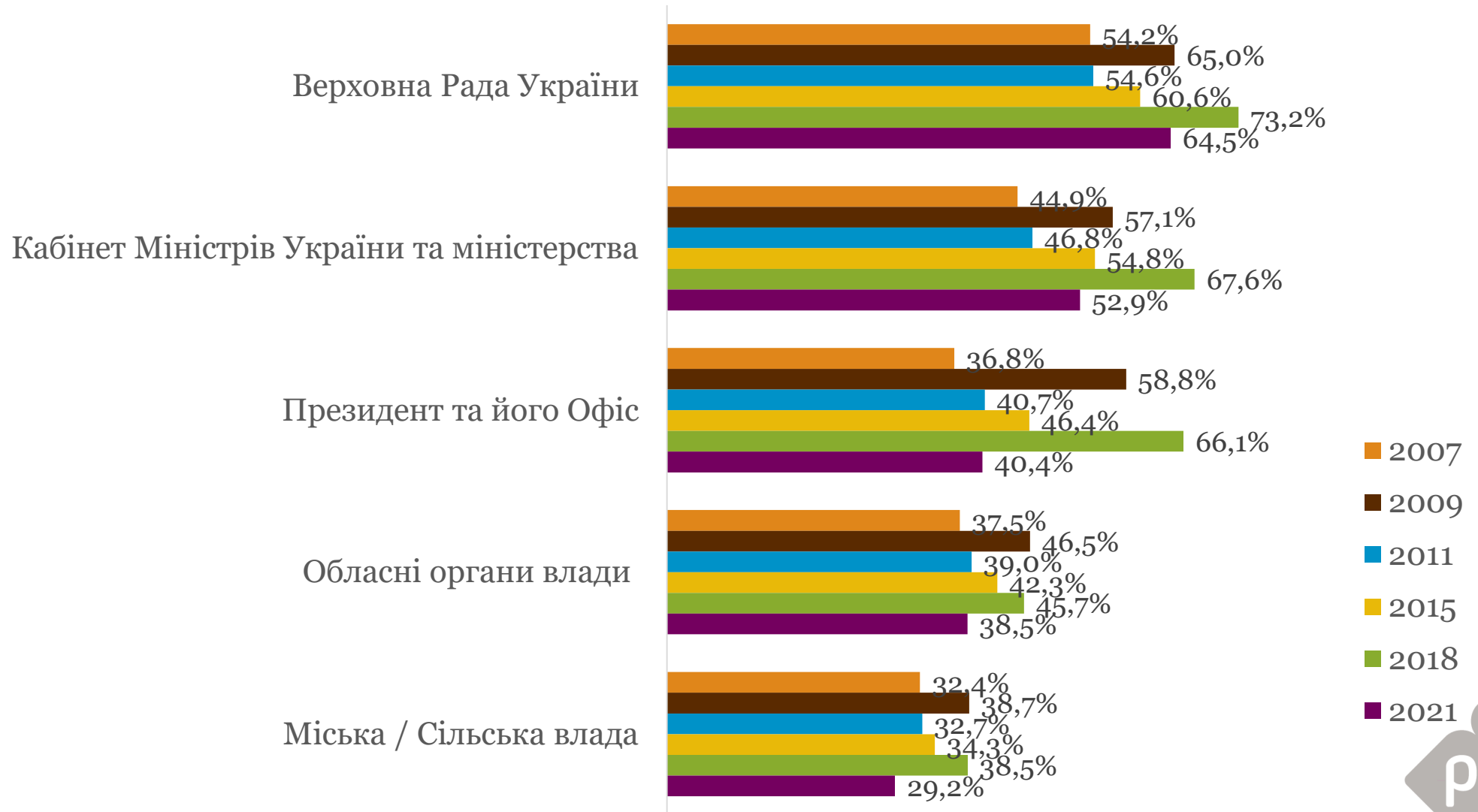

ІНДЕКС СПРИЙНЯТТЯ КОРУПЦІЇ ГРОМАДЯНАМИ УКРАЇНИ В РЕГІОНАЛЬНОМУ РОЗРІЗІ

2007 2009 2011 2015 2018 2021

СПРИЙНЯТТЯ КОРУМПОВАНOSTІ ВСІХ ГІЛОК ВЛАДИ ТА ОРГАНІВ УСІХ РІВНІВ СКОРOTИЛОСЯ ПОРІВНЯНО З 2018 РОКОМ

3: На Вашу думку, наскільки поширена корупція в таких органах влади та організаціях?

(% відповідей «дуже поширена»)

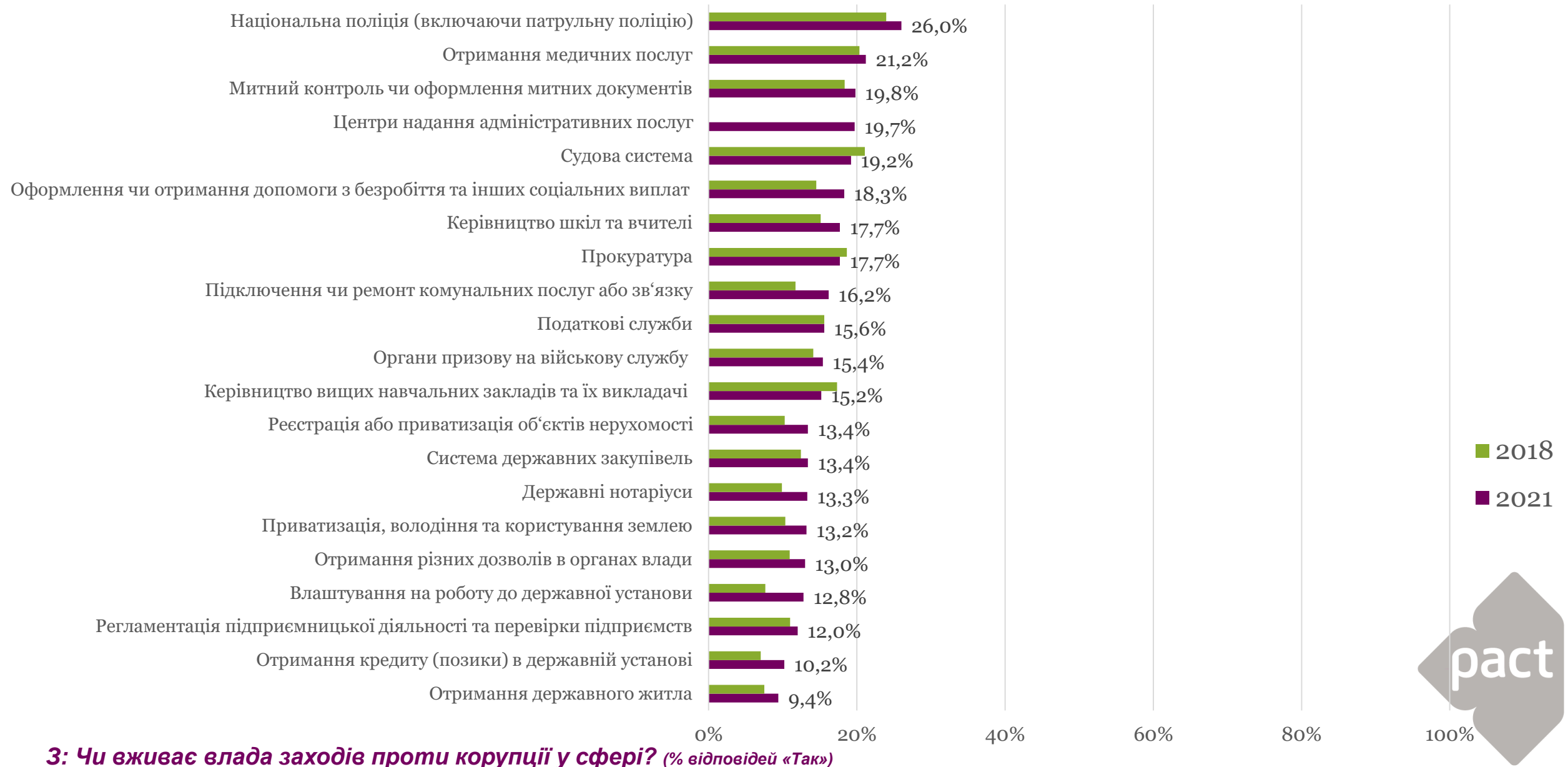
ВІД ЧВЕРТІ ДО ТРЕТИНИ НАСЕЛЕННЯ ПЕРЕКОНАНІ, ЩО КОРУПЦІЯ ДУЖЕ ПОШИРЕНА В ОРГАНАХ, ПОКЛИКАНИХ ЗАПОБІГАТИ ТА БОРОТИСЯ З КОРУПЦІЄЮ

3: На Вашу думку, наскільки поширена корупція в таких органах та організаціях?
(% відповідей «дуже поширена»)

БІЛЬШІСТЬ НАСЕЛЕННЯ НЕ ПОМІЧАЄ, ЩО ВЛАДА ВЖИВАЄ ЗАХОДІВ ДЛЯ ПОДОЛАННЯ КОРУПЦІЇ У ТІЙ ЧИ ІНШІЙ СФЕРІ

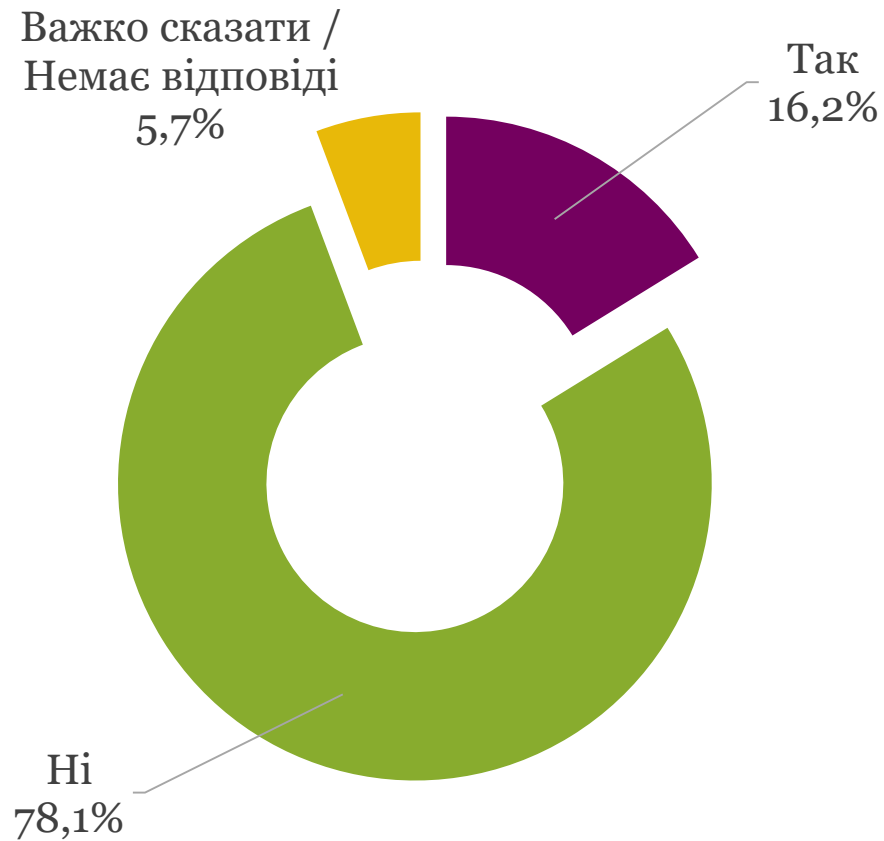
3: Чи вживає влада заходів проти корупції у сфері? (% відповідей «Так»)

РЕАЛЬНИЙ ДОСВІД НАСЕЛЕННЯ ЩОДО КОРУПЦІЇ

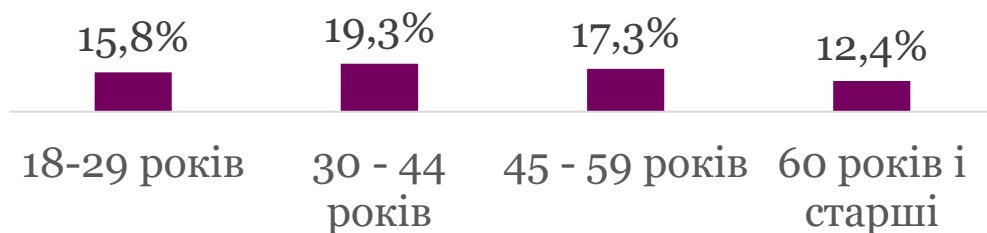
16,2% ОПИТАНИХ САМІ АБО ЧЛЕНИ ЇХНІХ РОДИНИ СТИКАЛИСЯ З КОРУПЦІЄЮ ПРОТЯГОМ ОСТАННІХ 12 МІСЯЦІВ

3: Чи доводилось Вам або членам Вашої родини за останні 12 місяців стикатися з будь-якими проявами корупції з боку представників державних органів, в тому числі освітніх, медичних чи інших організацій (від Вас вимагали (відкрито чи ні) чи Ви самі пропонували неофіційну оплату у формі грошей, подарунків, протекції, послуг)?

ОСОБИСТО З ВИПАДКАМИ КОРУПЦІЇ НАЙЧАСТІШЕ СТИКАЮТЬСЯ ЛЮДИ НАЙБІЛЬШ ЕКОНОМІЧНО АКТИВНОГО ВІКУ, З ВИЩИМ РІВНЕМ ОСВІТИ ТА З ВИЩИМ РІВНЕМ МАТЕРІАЛЬНОГО ДОБРОБУТУ

Особистий досвід корупції за віком

Особистий досвід корупції за типом населеного пункту

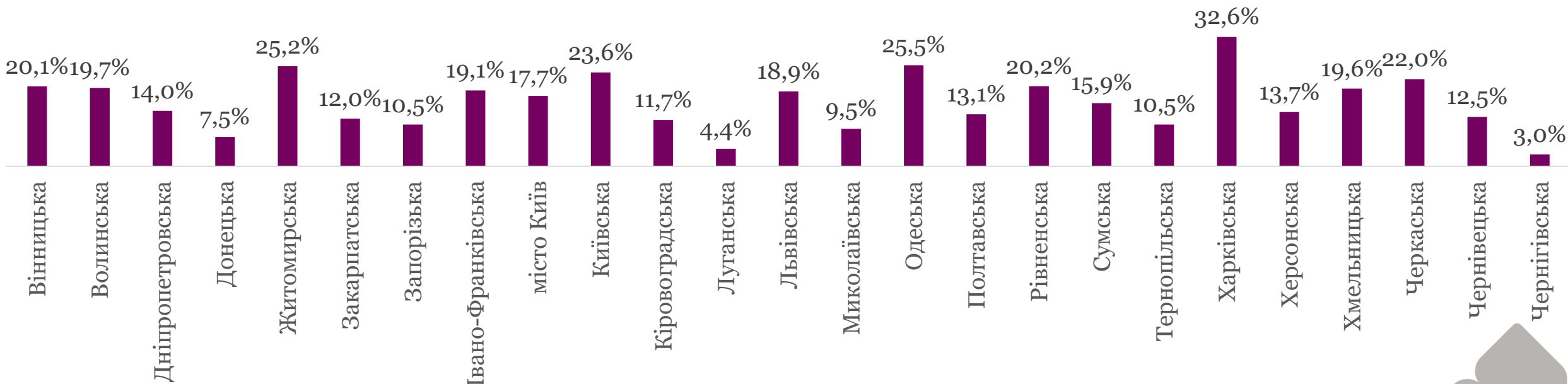
Особистий досвід корупції за рівнем освіти

Особистий досвід корупції за фінансовим становищем родини

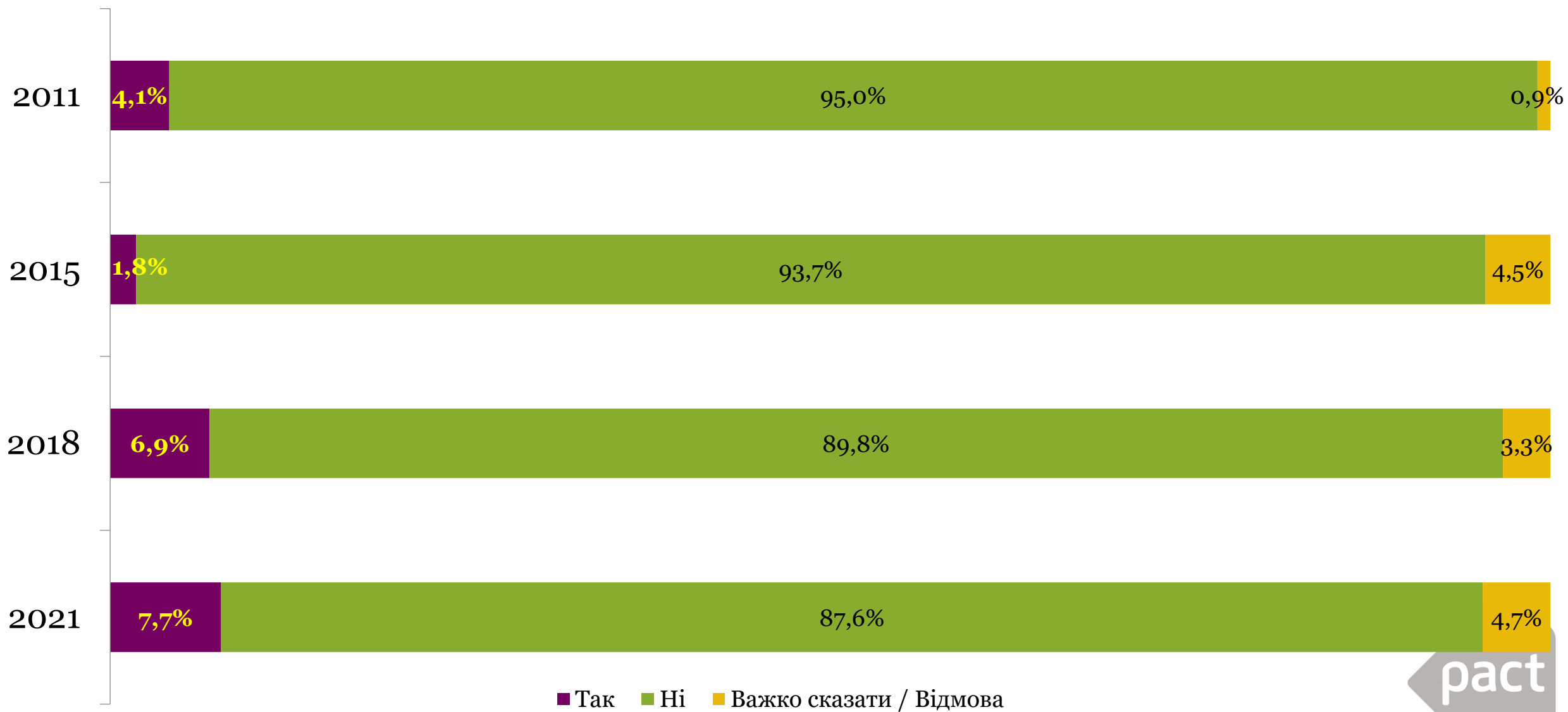
ЗІТКНЕННЯ З КОРУПЦІЄЮ: САМООЦІНКА ГРОМАДЯН В РЕГІОНАЛЬНОМУ РОЗРІЗІ

З: Чи доводилось Вам або членам Вашої родини за останні 12 місяців стикатися з будь-якими проявами корупції з боку представників державних органів, в тому числі освітніх, медичних чи інших організацій (від Вас вимагали (відкрито чи ні) чи Ви самі пропонували неофіційну оплату у формі грошей, подарунків, протекції, послуг)?

ЧАСТКА ГРОМАДЯН, ЯКІ СКАРЖАТЬСЯ НА КОРУПЦІЙНУ ПОВЕДІНКУ ЧИНОВНИКІВ, НЕ ПЕРЕВИЩУЄ 8%

раст

3: Чи подавали Ви скаргу до органів влади або до правоохоронних органів в зв'язку з випадком корупції в останні 12 місяців?

ГРОМАДЯНИ НЕ ВІРЯТЬ, ЩО ПОДАННЯ СКАРГИ В ОРГАНИ ВЛАДИ ПРИНЕСЕ РЕЗУЛЬТАТ

3: Яка основна причина, чому Ви не подавали скарги?

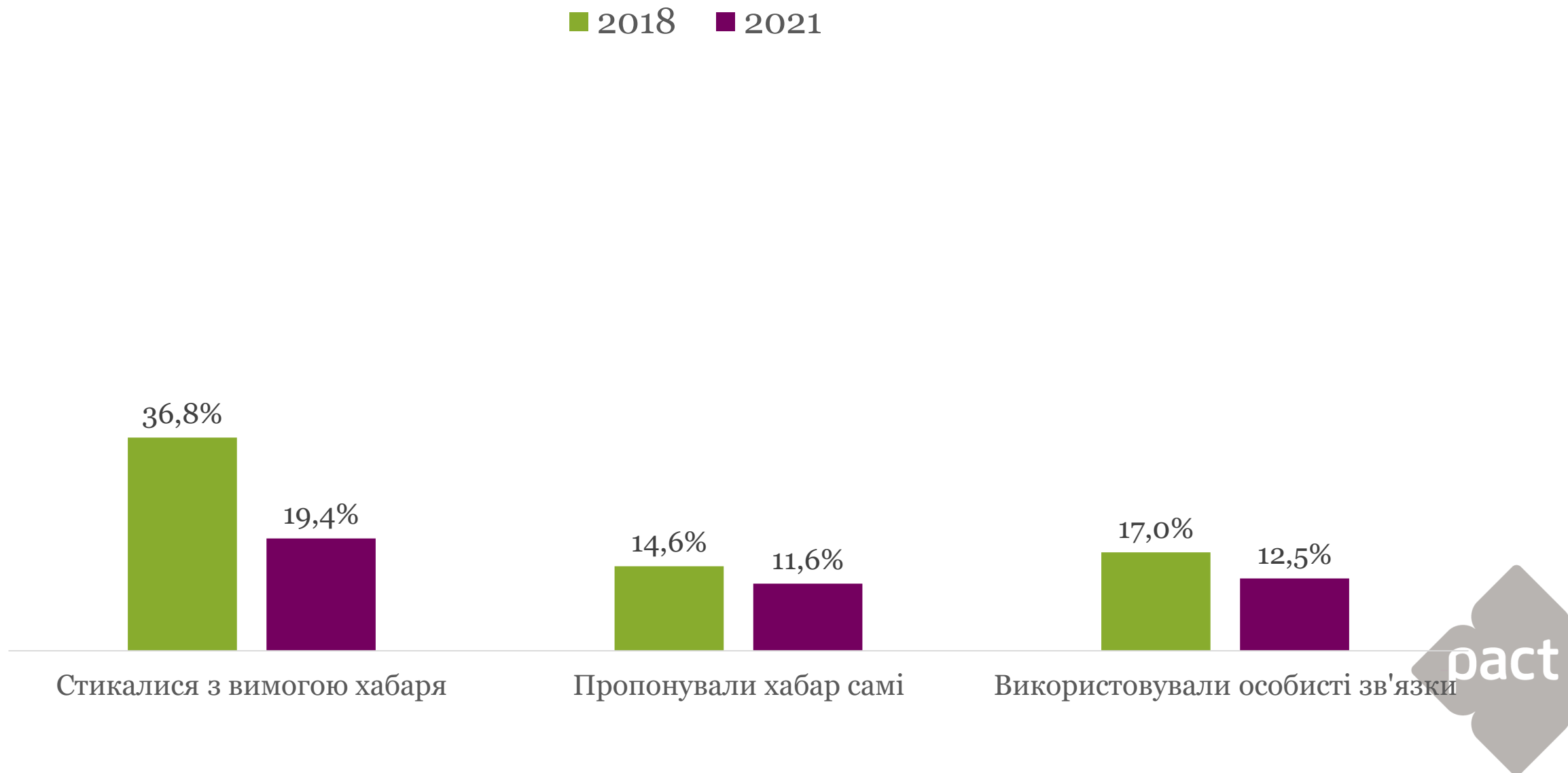
ЗАКЛАДИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ЗАЛИШАЮТЬСЯ ЛІДЕРАМИ ЗА КОНТАКТАМИ ГРОМАДЯН

3: Протягом останніх 12-ти місяців чи доводилось Вам або членам Вашої родини стикатись з органами влади або державними закладами з будь-якого питання? (% відповідей «Так»)

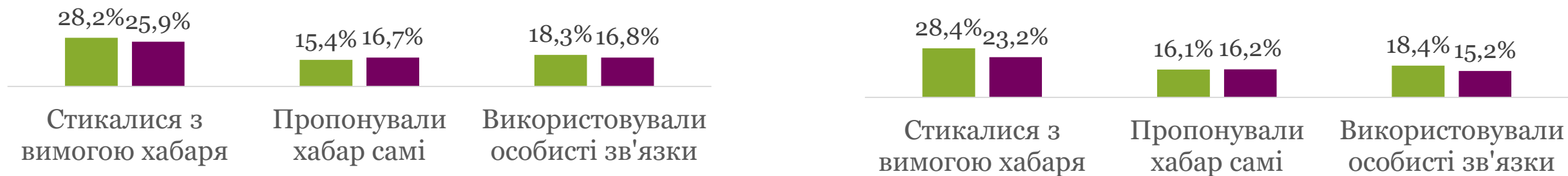
СПОСТЕРІГАЄМО ІСТОТНЕ СКОРОЧЕННЯ ПОШИРЕНOSTІ ВИМАГАНЬ ТА НЕВЕЛИКЕ ЗМЕНШЕННЯ ДОБРОВІЛЬНИХ ХАБАРІВ ТА ПРОТЕКЦІОНІЗМУ СЕРЕД УСЬОГО НАСЕЛЕННЯ

ДО КОРУПЦІЇ НАЙБІЛЬШЕ ЗАЛУЧЕНІ ГРОМАДЯНИ ВІКОМ 30-44 РОКИ

■ Чоловіки ■ Жінки

■ Місто ■ Село

■ 18-29 ■ 30-44 ■ 45-59 ■ 60+

ЛІДЕРАМИ У ВИМАГАННІ ХАБАРІВ Є СЕРЕДНЯ ОСВІТА, ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я ТА ВИЩА ОСВІТА

3: Чи вимагали від Вас або членів Вашої родини хабаря (грошей, подарунка, протекції, послуги)?
(% серед тих, хто мав контакти з відповідними установами протягом останніх 12 місяців)

ДОБРОВІЛЬНІ ХАБАРИ НАЙБІЛЬШ ПОШИРЕНІ ПРИ ОТРИМАННІ ДЕРЖАВНОГО ЖИТЛА ТА У СИСТЕМІ ДЕРЖАВНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ

3: Чи пропонували Ви або члени Вашої родини самі хабаря (гроші, подарунки, протекцію, послуги) для отримання послуг? (% серед тих, хто мав контакти з відповідними установами протягом останніх 12 місяців)

ОСОБИСТІ ЗНАЙОМСТВА НАЙЧАСТІШЕ ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ У ДЕРЖАВНИХ ЗАКУПІВЛЯХ

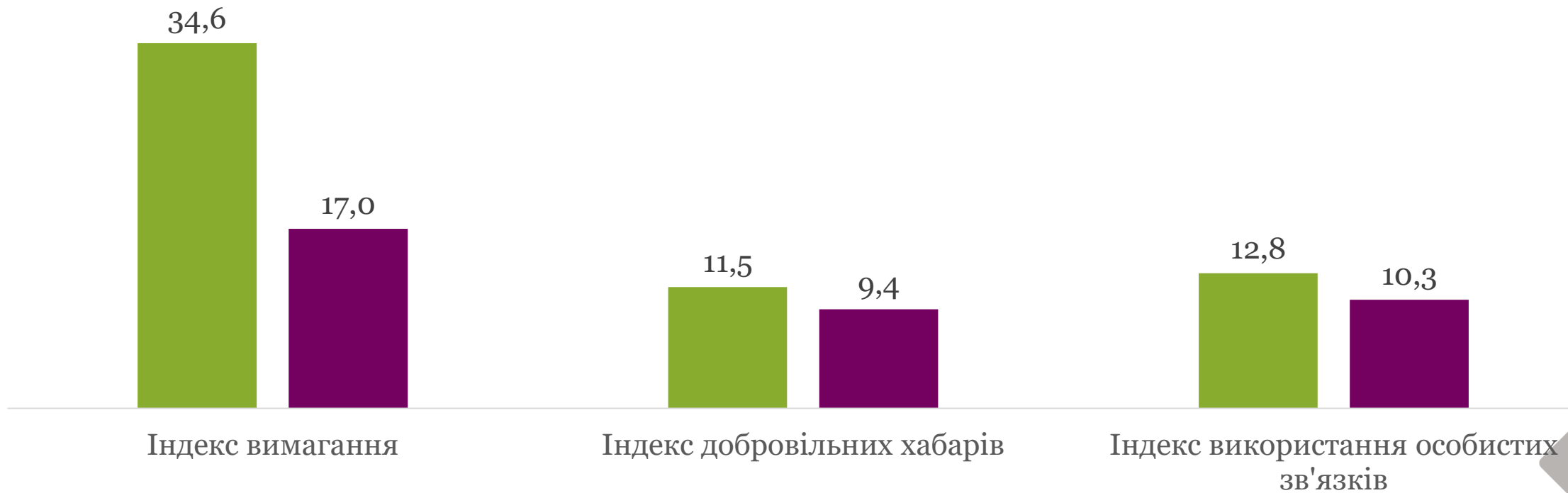
3: Чи використовували Ви, або хтось із членів Вашої родини, або державний чиновник особисті зв'язки, кумівство або протекціонізм («блат») для отримання послуг? (% серед тих, хто мав контакти з відповідними установами протягом останніх 12 місяців)

ПОРІВНЯННЯ ІНДЕКСІВ ДОСВІДУ КОРУПЦІЇ ПОКАЗУЄ ЗНАЧНЕ СКОРОЧЕННЯ РЕАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ ВИМАГАННЯ І НЕВЕЛИКЕ ЗМЕНШЕННЯ ДОБРОВІЛЬНИХ ХАБАРІВ ТА БЛАТУ

Індекси досвіду корупції для 21 сфери

■ 2018 ■ 2021

раст

ЗА ОБЛАСТЯМИ, ВИМАГАННЯ ХАБАРІВ НАЙБІЛЬШ ПОШИРЕНЕ В ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСТІ, А ДОБРОВІЛЬНІ ХАБАРИ ТА БЛАТ – У ХАРКІВСЬКІЙ

Індекси зіткнення з корупцією в 21 сфері життя за областями

■ ІДЗК-В - хабарі на вимогу

■ ІДЗК-Д - добровільні хабарі

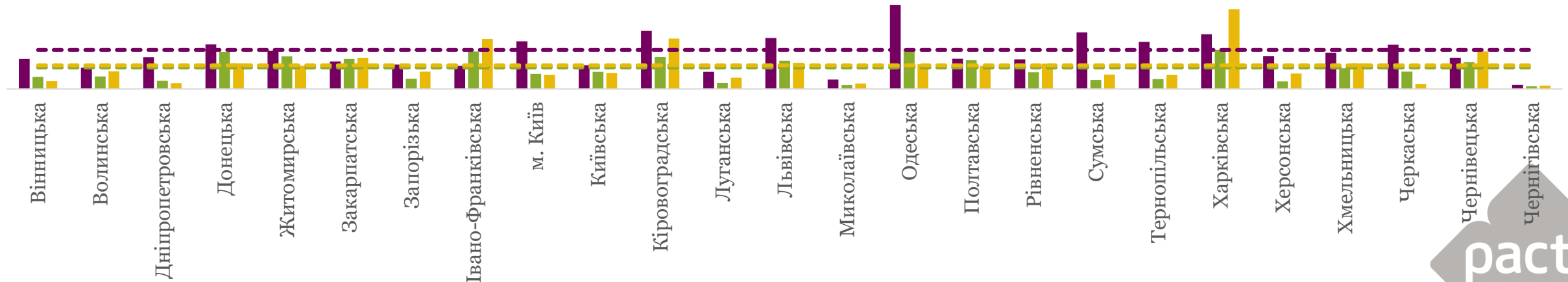
■ ІДЗК-З - використання особистих зв'язків

- - ІДЗК-В (середнє)

- - ІДЗК-Д (середнє)

- - ІДЗК-З (середнє)

ІДЗК-В (середнє)=17,0
ІДЗК-Д (середнє)=9,4
ІДЗК-З (середнє) =10,3

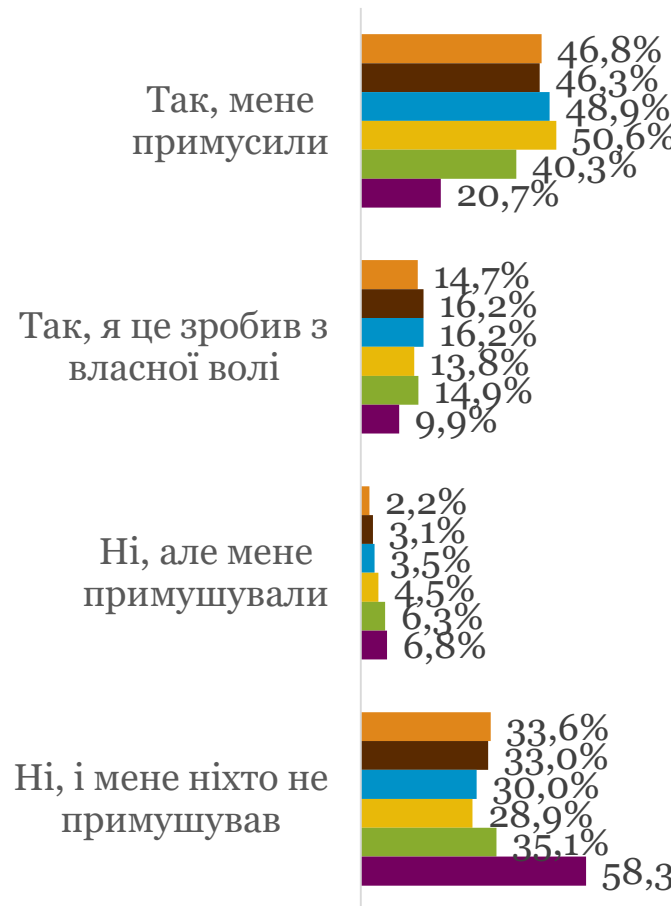
pact

КОРУПЦІЯ І НАВКОЛО-КОРУПЦІЙНІ ПРАКТИКИ В СИСТЕМІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ЛИШАЮТЬСЯ ПОШИРЕНИМИ, ХОЧА СИТУАЦІЯ ПРОДОВЖУЄ ПОКРАЩУВАТИСЯ

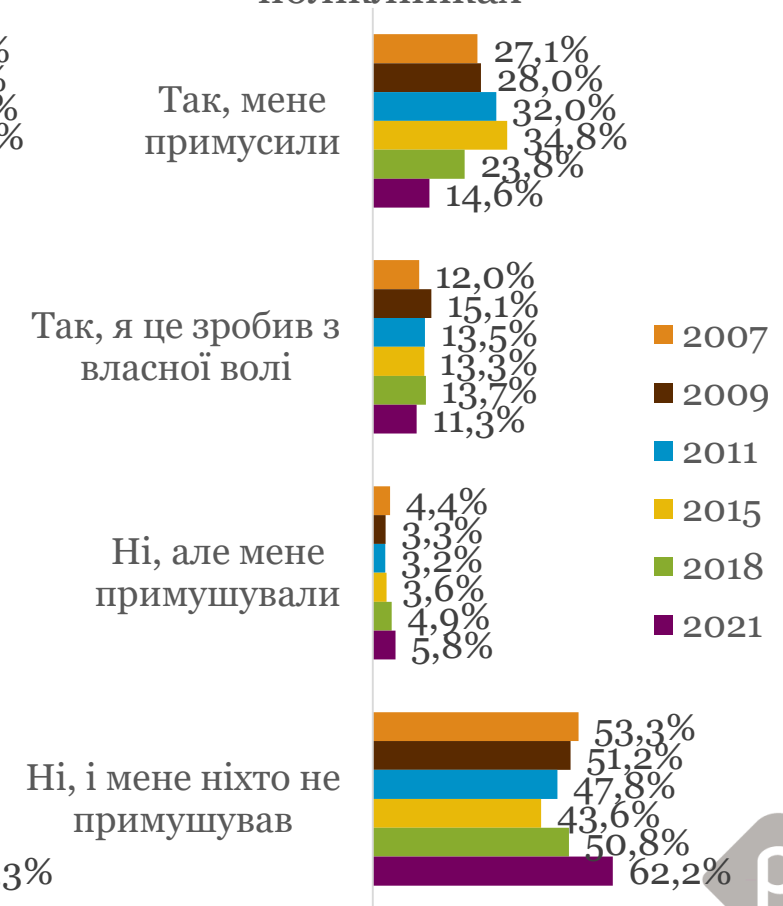
Купувати ліки й інструменти
при прийомі до лікаря або до
лікарні

Здавати грошові внески у
“благодійні” фонди лікарні,
кабінету чи інші фонди

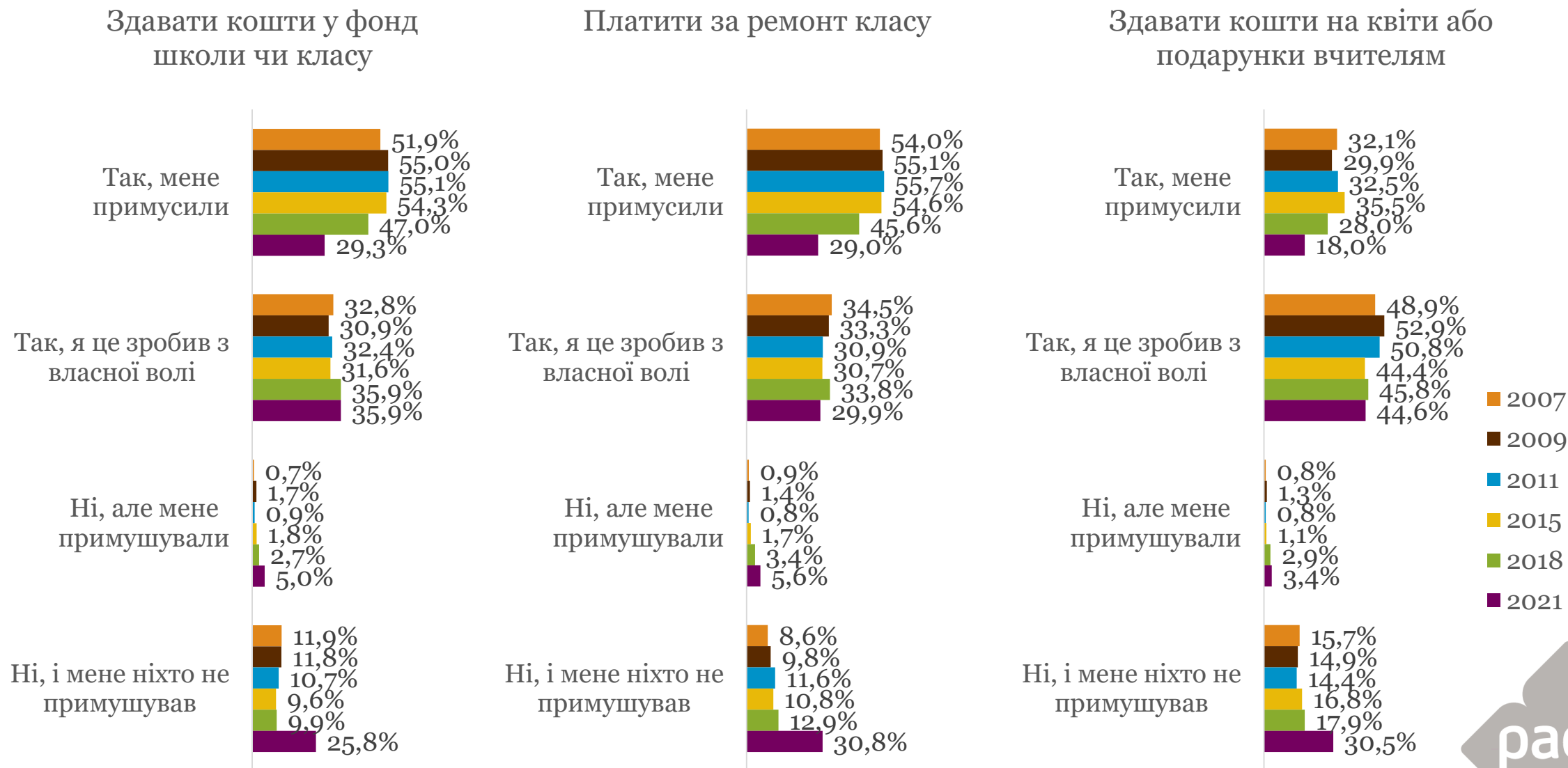
Надавати безплатні послуги
або платити неофіційні (поза
касою) платежі у лікарнях чи
поліклініках

3: Скажіть, будь ласка, чи доводилось Вам або членам Вашої родини робити наступне для одержання медичних послуг? (% серед тих, хто мав контакти з державними медичними установами протягом останніх 12 місяців)

pact

НАВКОЛО-КОРУПЦІЙНІ ПРАКТИКИ ПОШИРЕНІ У СФЕРІ ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

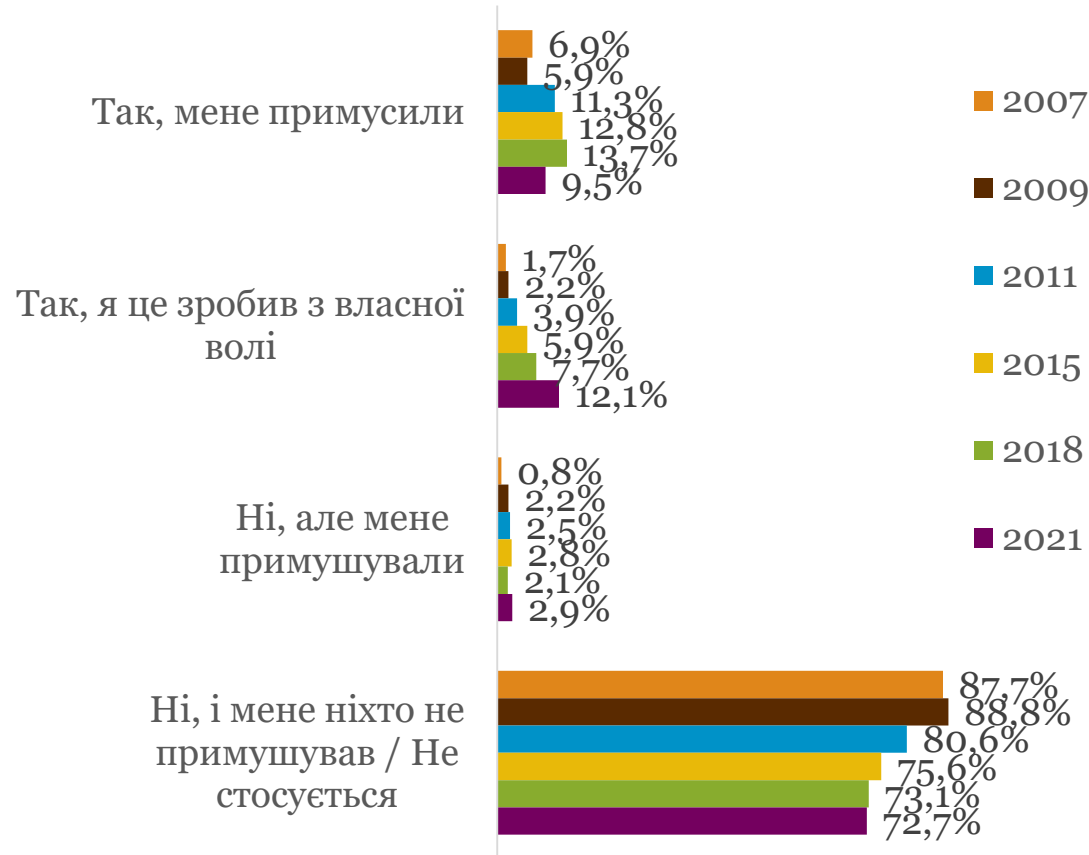

3: У зв'язку з навчанням Вашої дитини / дітей чи стикалися Ви або члени Вашої родини з необхідністю в останні 12 місяців...? (% серед тих, хто має дітей шкільного віку)

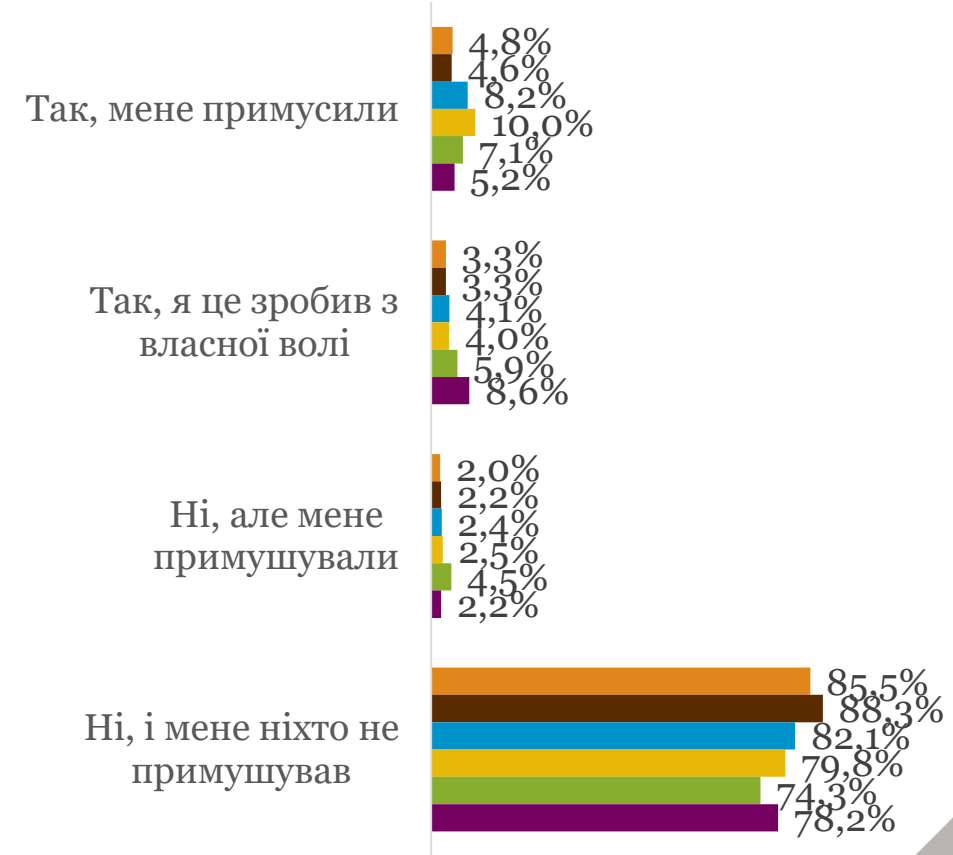

ДАНІ ОПИТУВАННЯ СВІДЧАТЬ ПРО ЗРОСТАННЯ КОРУПЦІЇ ПРИ ПРИЙОМІ ДО ШКОЛИ, ІНІЦІЙОВАНОЇ БАТЬКАМИ

Сплачувати неофіційні внески за вступ до загальноосвітнього навчального закладу державної та комунальної форми власності

Платити за "примусове репетиторство", коли дитині свідомо занижують оцінки, щоб спонукати відвідувати додаткові заняття

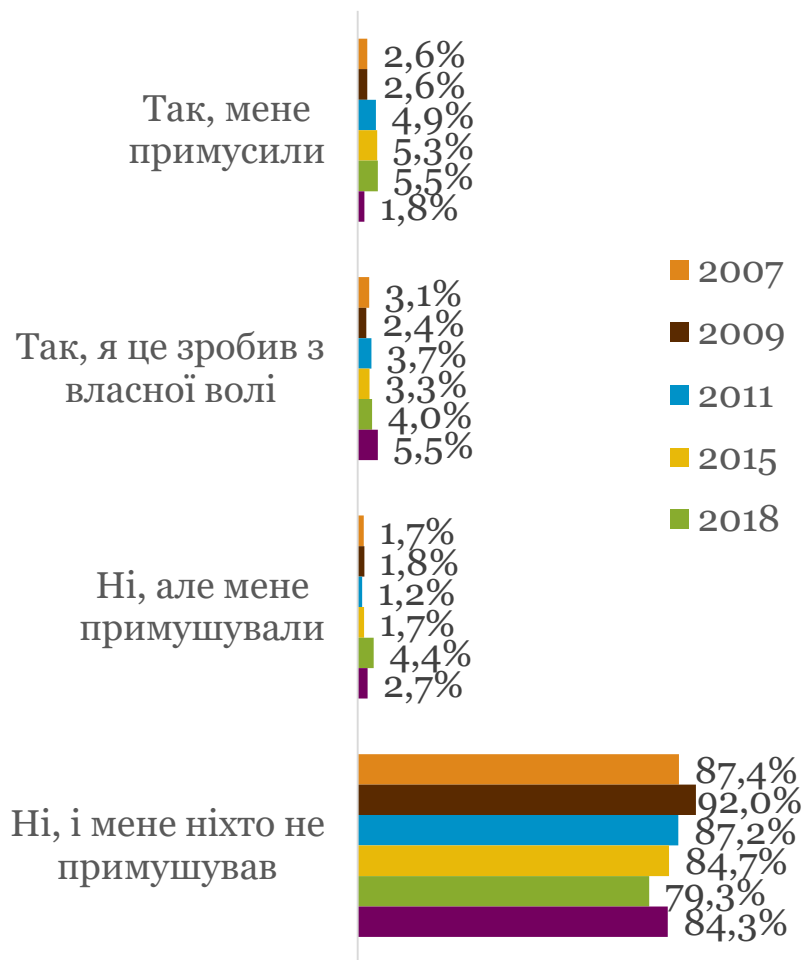

3: У зв'язку з навчанням Вашої дитини / дітей чи стикалися Ви або члени Вашої родини з необхідністю в останні 12 місяців...? (% серед тих, хто має дітей шкільного віку)

ПОШИРЕНІСТЬ ВИМАГАНЬ У ЗВ'ЯЗКУ ІЗ ПІДВИЩЕННЯМ ОЦІНКИ АБО СКЛАДАННЯМ ІСПИТІВ ТАКОЖ ДЕЩО СКОРОТИЛАСЯ

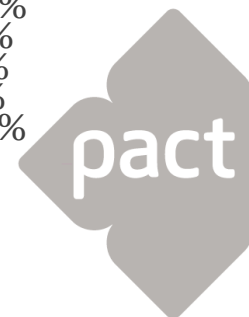
Платити за підвищення оцінки
для дитини

Платити за позитивне складання
іспитів (ДПА, ЗНО)

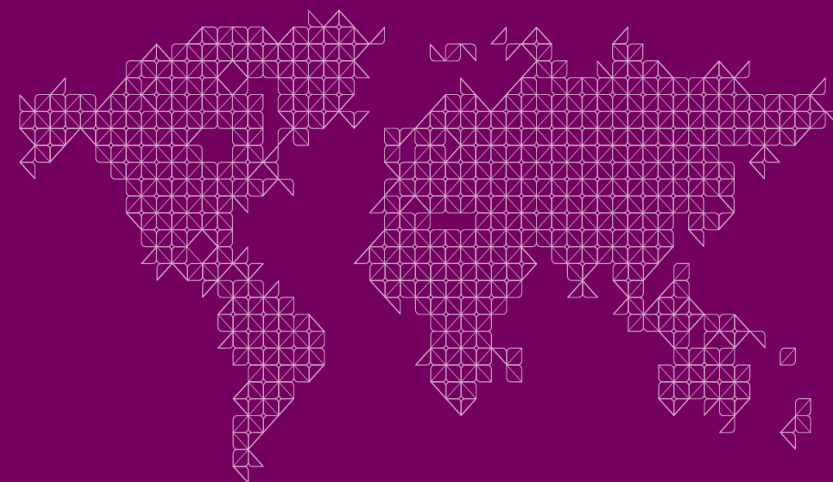
3: У зв'язку з навчанням Вашої дитини / дітей чи стикалися Ви або члени Вашої родини з необхідністю в останні 12 місяців...? (% серед тих, хто має дітей шкільного віку)

building
local
promise.

БОРОТЬБА З КОРУПЦІЄЮ

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВЛАДИ У БОРОТЬБІ З КОРУПЦІЄЮ ГРОМАДЯНИ ОЦІНЮЮТЬ НЕ НАДТО ВИСОКО

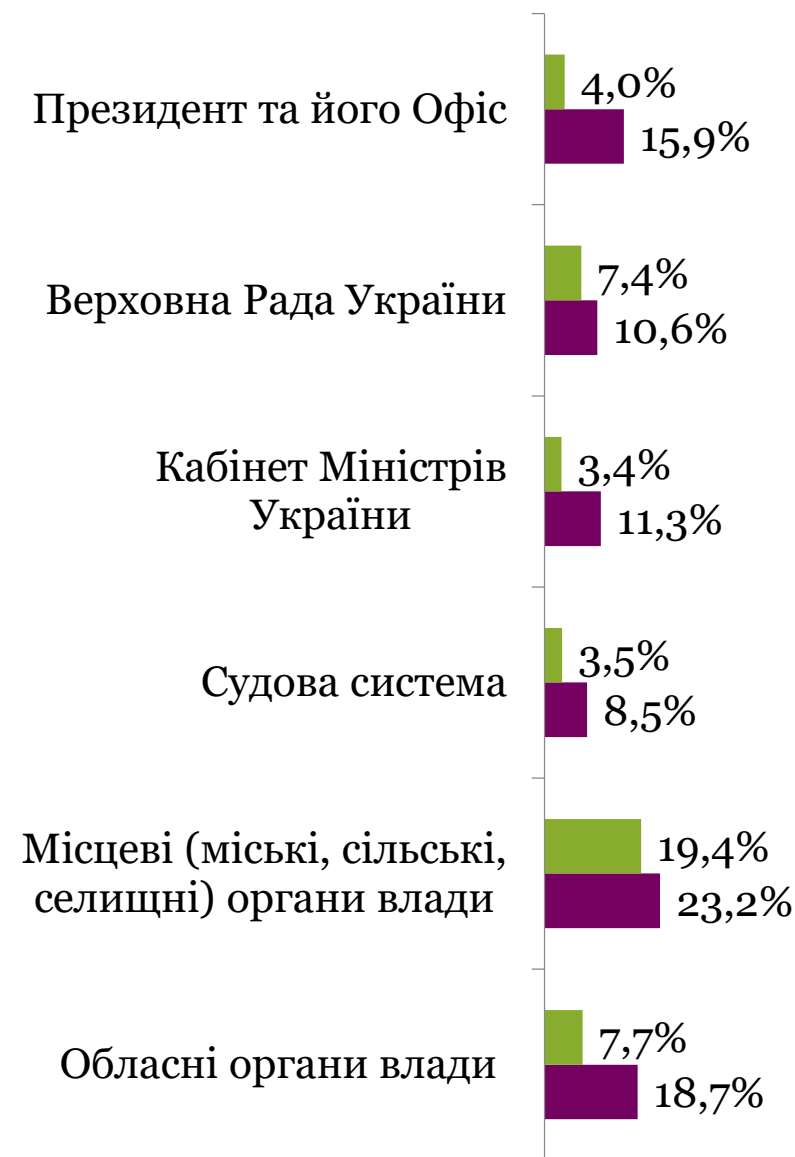

3: Як Ви вважаєте, наскільки ефективно органами влади України ведеться боротьба з корупцією?

3-ПОМІЖ ОРГАНІВ ВЛАДИ НАЙБІЛЬШЕ ОБІЗНАНІ ГРОМАДЯНИ ПРО АНТИКОРУПЦІЙНІ ЗАХОДИ ЧИ КАМΠΑНІЇ, ІНІЦІЙОВАНІ ОФІСОМ ПРЕЗИДЕНТА

3: Чи знаєте Ви про які-небудь антикорупційні заходи, реформи чи кампанії, котрі були проведені за останні 12 місяців такими організаціями? (% відповідей «Так»)

3: Наскільки ця діяльність результативна? (наведена сума відповідей «дуже результативна» та «скоріше результативна»)

ОБІЗНАНІСТЬ ГРОМАДЯН ПРО АНТИКОРУПЦІЙНУ АКТИВНІСТЬ УСІХ АКТОРІВ СКОРОТИЛАСЯ, ПРОТЕ ЦЮ АКТИВНІСТЬ ВОНИ ОЦІНЮЮТЬ ЯК БІЛЬШ ЕФЕКТИВНУ

З: Чи знаєте Ви про які-небудь антикорупційні заходи, реформи чи кампанії, котрі були проведені за останні 12 місяців такими організаціями? (% відповідей «Так»)

З: Наскільки ця діяльність результативна? (наведена сума відповідей «дуже результативна» та «скоріше результативна»)

ГРОМАДЯНИ ВИМАГАЮТЬ ЗВІЛЬНЕННЯ КОРУПЦІОНЕРІВ ТА НЕВІДВОРОТНОСТІ ПОКАРАННЯ ЗА КОРУПЦІЮ

3: Які з перерахованих заходів, на Вашу думку, могли б бути найбільш ефективними в боротьбі та запобіганні корупції? Оберіть 3 варіанти, починаючи з найважливішого.

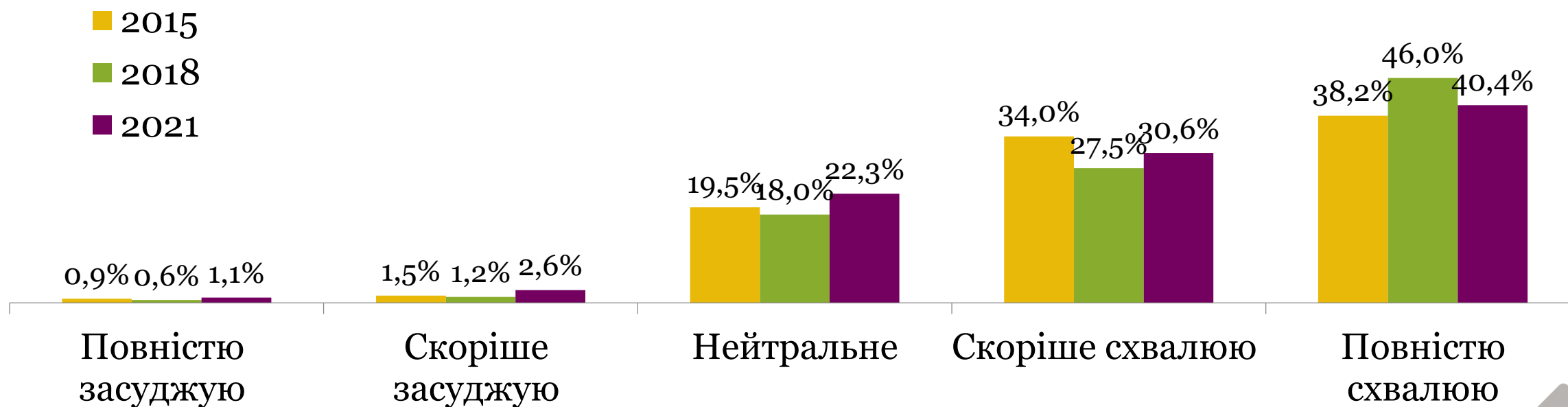
ІСТОТНО СКОРОТИЛАСЯ ЧАСТКА ТИХ, ХТО ВВАЖАЄ, ЩО ГРОМАДЯНИ НЕ МОЖУТЬ ВПЛИВАТИ НА РІВЕНЬ КОРУПЦІЇ В КРАЇНІ

3: На Вашу думку, чи може громадськість впливати на зменшення корупції, якщо так, то як?

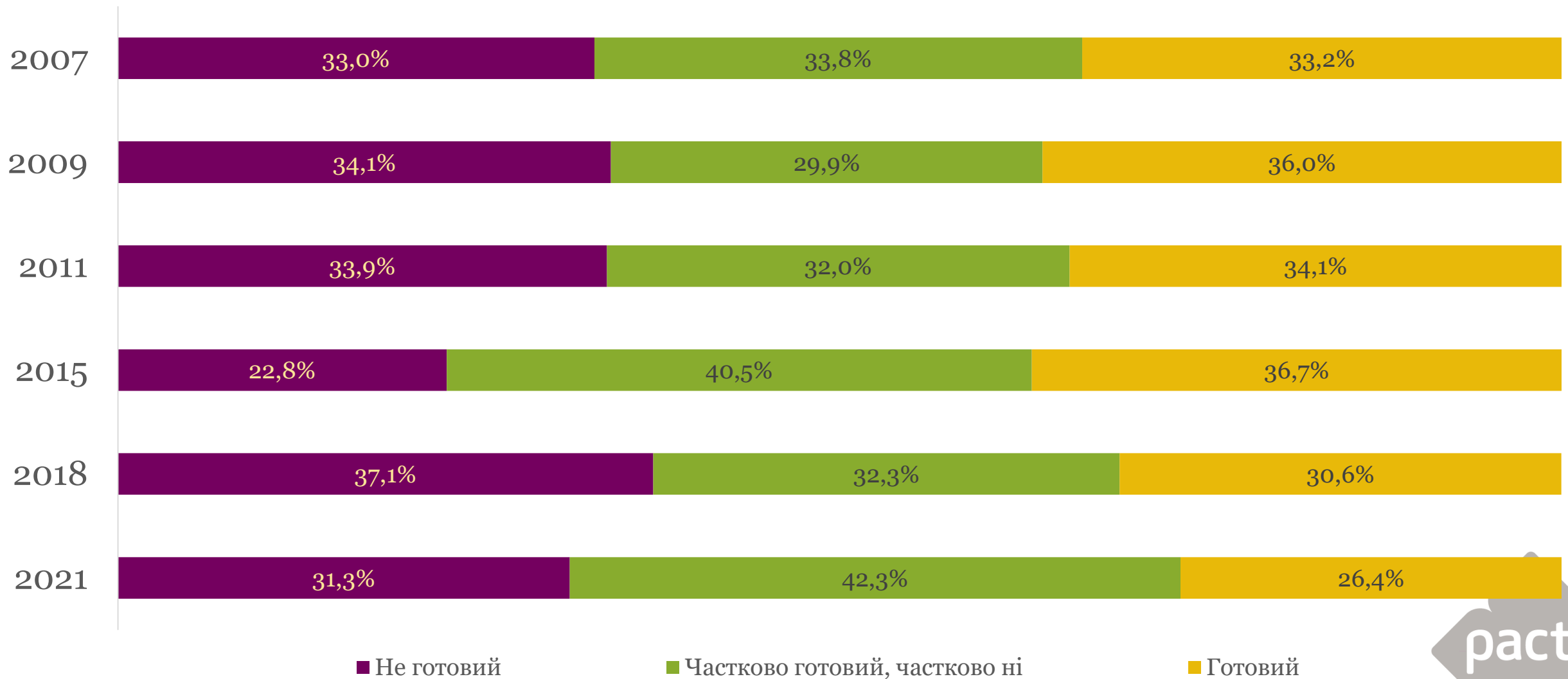

РІВЕНЬ СУСПІЛЬНОГО СХВАЛЕННЯ ОСКАРЖЕНЬ КОРУПЦІЙНИХ ВИПАДКІВ НАСЕЛЕННЯМ ЗБЕРІГАЄТЬСЯ

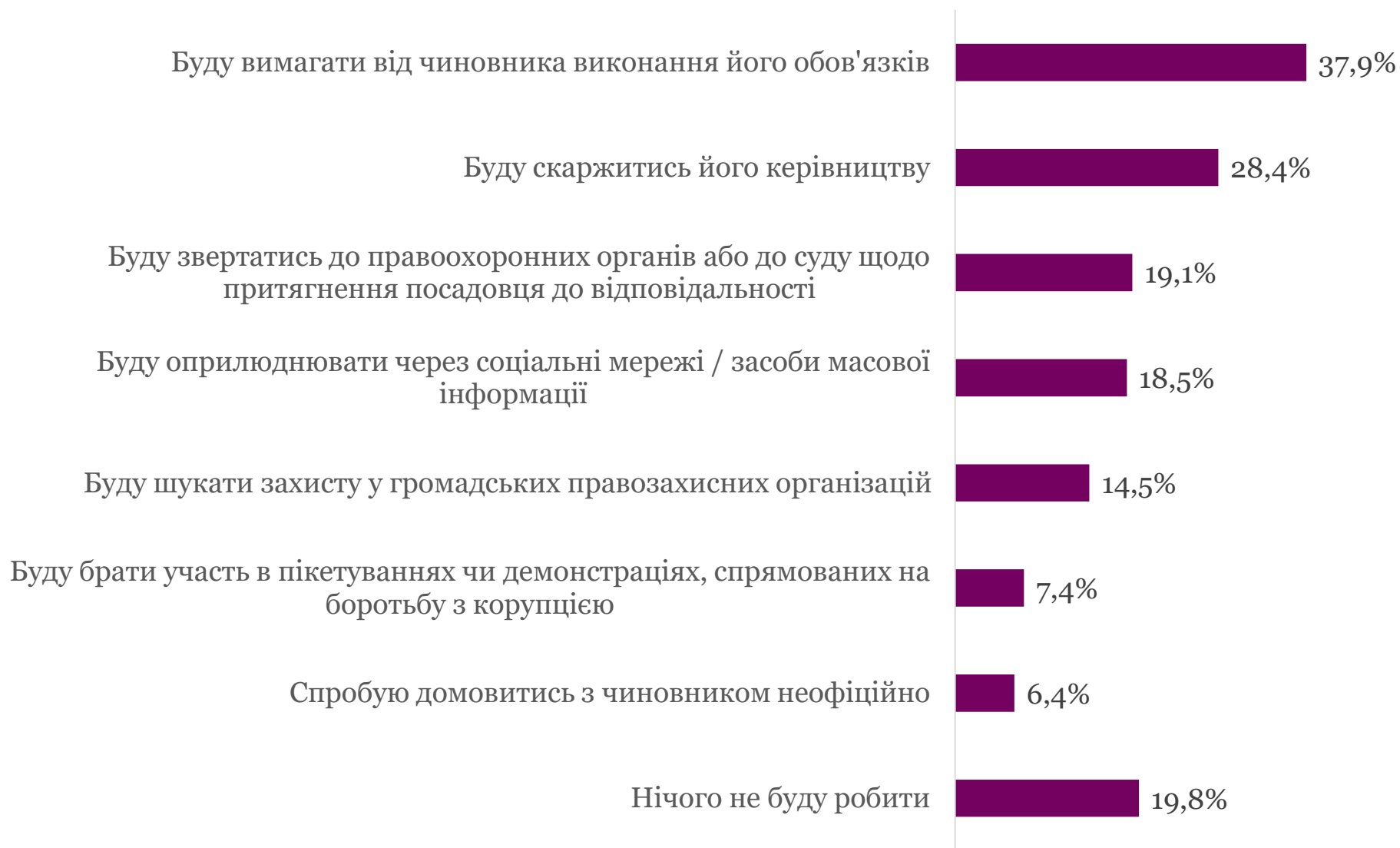
3: Яке Ваше ставлення до людей, які подають скарги до органів влади або до правоохоронних органів в зв'язку з випадком корупції?

ВІДСОТОК НЕГОТОВИХ ДО ВІДСТОЮВАННЯ СВОЇХ ПРАВ НАДАЛІ ВИЩІЙ ЗА ЧАСТКУ ТИХ, ХТО ДЕКЛАРУЄ СВОЮ ГОТОВНІСТЬ ДІЯТИ

3: Наскільки Ви готові відстоювати свої права перед бюрократами?

ПОНАД 70% ОПИТАНИХ НАЗВАЛИ ТОЙ ЧИ ІНШИЙ СПОСІБ ПРОТИДІЇ У РАЗІ ПОРУШЕННЯ ЇХНІХ ПРАВ

3: Яким чином Ви готові діяти, якщо державний чиновник грубо порушує Ваші права?

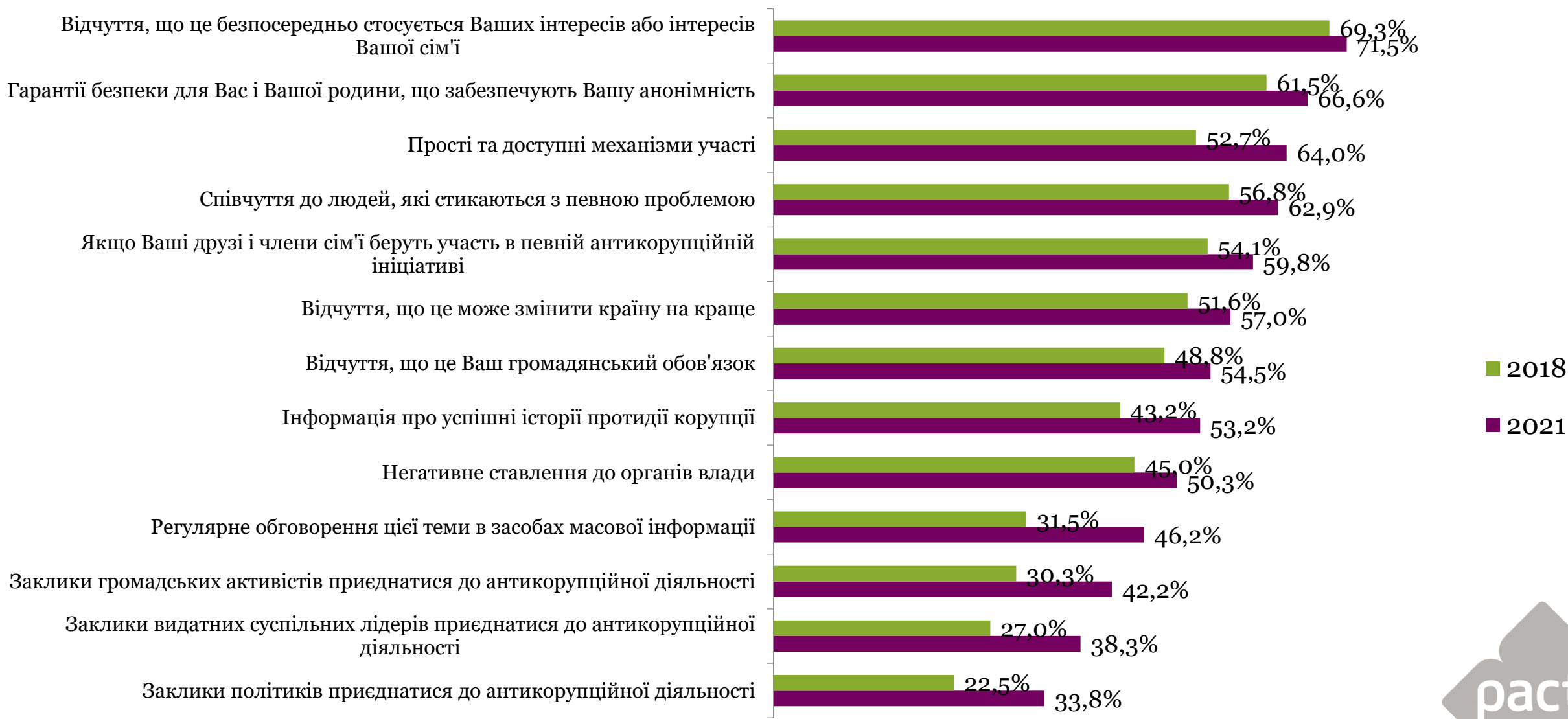
ВІДСОТОК ГРОМАДЯН, ЯКІ ДЕКЛАРУЮТЬ ГОТОВНІСТЬ ДОЛУЧАТИСЯ ДО ОРГАНІЗОВАНОЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ БОРОТЬБИ, ІСТОТНО ЗРІС

3: В чому з перерахованого готові брати участь особисто Ви?

ОСОБИСТИЙ ДОСВІД (АБО БАЖАННЯ ЙОГО УНИКНУТИ) Є ОСНОВНИМ МОТИВУЮЧИМ ЧИННИКОМ ДО АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

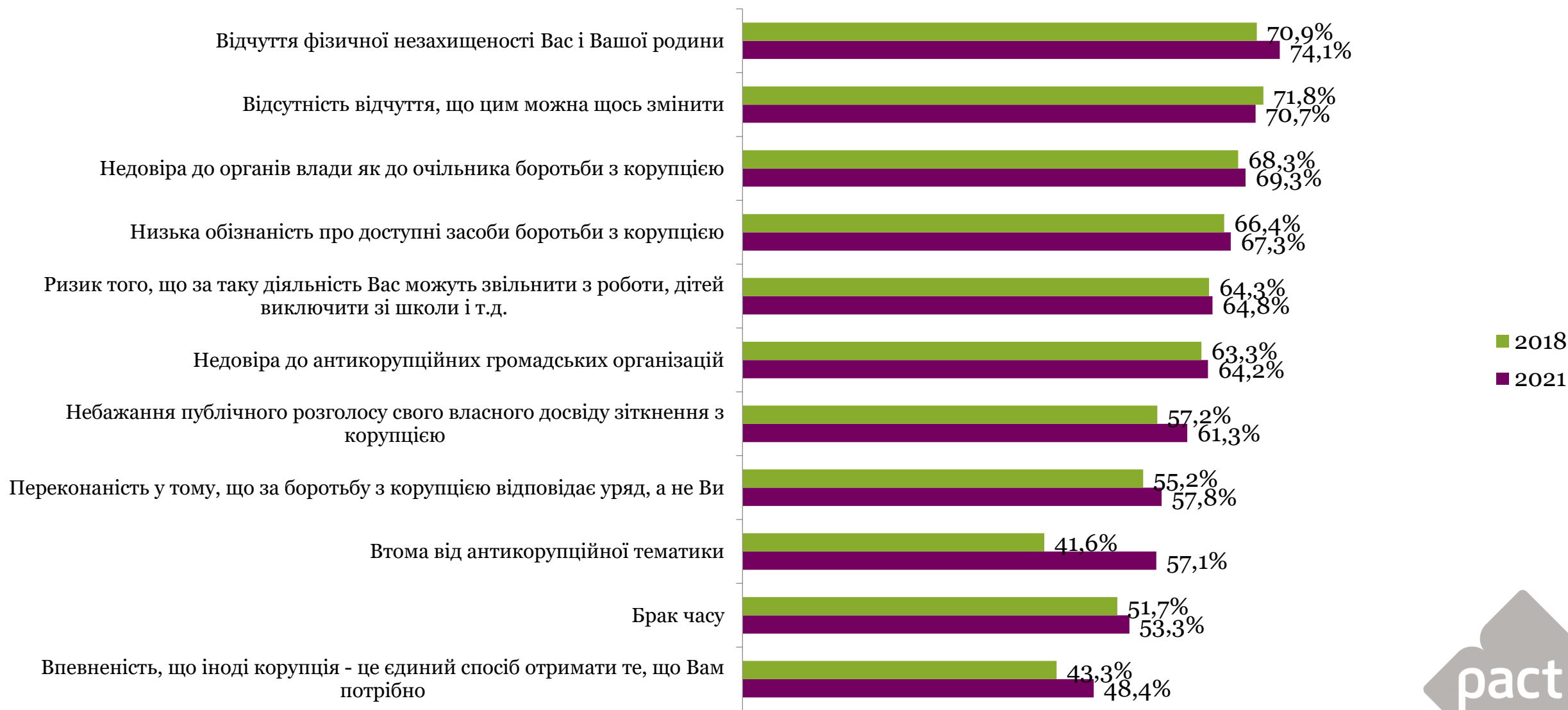

3: Що може спонукати Вас брати участь в антикорупційній діяльності?

(наведено суму відповідей "дуже спонукає" та "скоріше спонукає")

ВІДСУТНІСТЬ ГАРАНТІЙ БЕЗПЕКИ ТА ВІРИ У ВЛАСНУ СПРОМОЖНІСТЬ ЗМІНИТИ СИТУАЦІЮ З КОРУПЦІЄЮ – ОСНОВНІ БАР'ЄРИ ДО АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

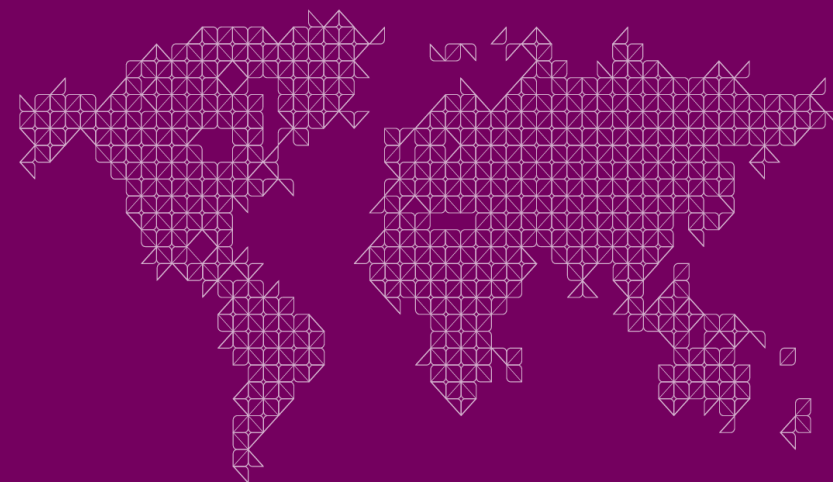

3: Що заважає Вам брати участь в антикорупційній діяльності? (наведено суму відповідей "дуже заважає" та "скоріше заважає")

ВИСНОВКИ

СПРИЙНЯТТЯ ОСНОВНИХ ПРОБЛЕМ

- Проблему корупції назвали скоріше або дуже серйозною 93,6% опитаних – це найвищий показник серед запропонованого переліку проблем.
- До трійки основних проблем також увійшли висока вартість життя (92,7% опитаних вважають серйозною проблемою) та військовий конфлікт на сході України (91,7%).
- З-поміж окремих різновидів корупції найбільше занепокоєння у населення викликає політична корупція на найвищому рівні (66,6% респондентів вважають її дуже серйозною проблемою, ще 20,6% – скоріше серйозною; разом 87,2%).

СТАВЛЕННЯ ДО ВЛАДИ

- З-поміж гілок та органів влади різних рівнів пересічні громадяни найбільше довіряють органам місцевого самоврядування (24,3%). Рівень довіри до Президента складає 13,8%, до Уряду – 7,0%, до Парламенту – 6,8%, і показники довіри до усіх основних органів влади вищі порівняно з 2018 р. З-поміж силових відомств, покликаних боротися з корупцією, найвищою довірою користуються СБУ (11,5% довіряють) та Національна поліція (11,3%).
- Основну відповідальність за боротьбу з корупцією громадяни продовжують покладати на вищі органи центральної влади (найбільше – на Президента, 55,0%). Лише 8,5% вважають громадян відповідальними за боротьбу з корупцією (10,6% у 2018 р.)
- Дві третини опитаних (67,0%) вважають, що найсильніше прагнуть подолати корупцію саме рядові громадяни. Бажання з боку органів влади є не дуже помітним (найбільше – від Президента, 19,4%).

СПРИЙНЯТТЯ КОРУПЦІЇ

- Інформацію про випадки корупції громадяни отримують переважно із телебачення та інтернету.
- Основною причиною корупції названа відсутність адекватного покарання за корупцію (52,8% вважають основною причиною; 74,5% – однією з трьох основних).
- Значний відсоток (48,4%) дорослого населення вважає, що надання хабаря, неофіційних послуг або подарунка за певних обставин може бути виправданим, якщо це необхідно для розв'язання важливої для них справи, а 42,0% відповіли, що корупція не може бути виправданою за жодних обставин (показник залишився на тому ж рівні, що і у 2018 р.).
- Переважна більшість опитаних (86,1%) вважають, що корупція в Україні дуже або скоріше поширена. Третина (34,1%) жителів України переконана, що протягом останніх двох років рівень корупції в Україні зріс, 52,4% – не змінився, і лише 4,3% вважають, що за два останні роки рівень корупції знизився. Порівняно із 2018 р. динаміка сприйняття рівня корупції трохи покращилася: частка тих, хто спостерігає зростання корупції, є мінімальною за всі роки обстеження.

СПРИЙНЯТТЯ КОРУПЦІЇ (ПРОДОВЖЕННЯ)

- Четвірка найбільш корумпованих сфер життя у сприйнятті населення залишилися незмінною: митниця (тут корупція дуже поширена на думку 55,1%), судова система (54,8%), прокуратура (46,4%) та медична сфера (46,1%). Із 20 досліджуваних сфер життя покращилися оцінки для 12 сфер і для 3 лишилися без змін.
- Переконаність людей у корумпованості органів влади залишається високою, хоча протягом останніх кількох років також помітно скоротилася: 64,5% впевнені, що корупція дуже поширена у Парламенті (73,2% у 2018 р.), 52,9% – в Уряді (67,6% у 2018 р.), 40,4% – у Офісі Президента (66,1% у 2018 р.).
- Від чверті до третини населення переконані, що корупція дуже поширена в органах, завданням яких є боротьба і запобігання корупції.

РЕАЛЬНИЙ ДОСВІД НАСЕЛЕННЯ ЩОДО КОРУПЦІЇ

- Із випадками корупції протягом останніх 12 місяців стикалися 16,2% опитаних або членів їхніх сімей. Відносно частіше про це повідомляли опитані середнього віку, жителі міст, громадяни з вищим рівнем освіти та добробуту. Більше половини (58,2%) тих, хто стикався з корупцією і не подав скарги на такий випадок, не вірять в результативність такої дії.
- 19,4% респондентів (26,9% серед тих, хто контактував хоча б з однією із бюджетних установ) протягом останніх 12 місяців стикалися із вимогою хабаря в будь-якій із 21 сфери (проти відповідно 36,8% та 47,6% у 2018 р.).
- 11,6% респондентів (16,2% тих, хто контактував принаймні із однією з 21 сфери) пропонували хабар самі (проти відповідно 14,6% та 18,9% у 2018 р.).
- 12,5% респондентів (або ж 17,4% тих, хто контактував принаймні із однією із 21 сфери) використовували зв'язки для розв'язання тих чи інших питань (проти відповідно 17,0% та 22,0% у 2018 р.).
- Таким чином, спостерігаємо істотне скорочення поширеності вимагань та невелике зменшення добровільних хабарів та протекціонізму серед усього населення

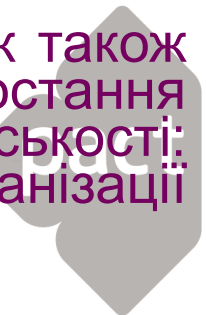
- Вимагання хабарів найбільше поширене у закладах середньої освіти (вимагали у 44,2% тих, хто має дітей шкільного віку в домогосподарстві; 56,8% у 2018 р.), державних медичних закладах (39,0% проти 58,1% у 2018 р.), вищих навчальних закладах (30,1% проти 52,1% у 2018 р.), комунальних службах (24,7% проти 23,0% у 2018 р.) та Національній поліції (24,3% проти 43,5% у 2018 р.).
- Порівняно з 2018 р. спостерігається істотне скорочення повідомлень про вимагання практично в усіх сферах життєдіяльності за винятком двох, де ситуація не змінилася, – підключення та ремонту комунальних послуг (24,7% у 2021 та 23,0% у 2018 р.) та отримання державного житла (18,6% у 2021 р. та 26,5% у 2018 р., різниця не значуща на рівні 5%).

- Добровільні хабарі з боку громадян найчастіше трапляються при розв'язанні питань щодо здобування середньої освіти (63,1% від тих, хто має дітей шкільного віку (n=1914)), отримання державного житла (41,0% від усіх, хто контактував (n=140)), держзакупівель (32,5%; n=114), охорони здоров'я (31,2%; n=5306), у прокуратурі (28,7%; n=150), влаштування на роботу до бюджетної установи (27,0%; n=340), отримання різних дозволів (25,4%; n=291), регулювання підприємницької діяльності (24,6%; n=272).
- У 2021 р. спостерігається значуще зростання пропозиції хабарів у 13 сферах із 20. У шести сферах ситуація лишилася без зміни (середня та вища освіта, судова система, митниця, поліція та земельні питання), і лише в одній рівень пропозиції неістотно скоротився (охорона здоров'я – з 34,9% у 2018 р. до 31,2% у 2021 р.).

- Використання особистих зв'язків для залагодження справ найчастіше трапляється при контактах із системою держзакупівель (53,9% від усіх, хто контактував (n=114)), органами регулювання підприємницької діяльності (49,3%; n=272), для отримання державного житла (48,7%; n=140), у спілкуванні з прокуратурою (43,0%; n=150), при влаштуванні на роботу до бюджетної установи (41,6%; n=340) та для отримання різних дозволів (41,5%; n=291).
- У 2021 р. спостерігається значуще розширення використання особистих контактів для залагодження власних справ у всіх сферах, окрім трьох – середньої освіти (8,0% у 2021 р. та 8,9% у 2018 р.), підключення та ремонту комунальних послуг (14,7% у 2021 р. та 13,5% у 2018 р.) та приватизації та оформлення землі (24,5% у 2021 р. та 20,5% у 2018 р.).

БОРОТЬБА З КОРУПЦІЄЮ

- Переважна більшість (70,4%) опитаних вважають боротьбу з корупцією з боку влади неефективною, а чверть (25,1%) – до певної міри ефективною (у 2018 р. 78,4% та 17,0%, відповідно).
- Найбільш помітною для населення є антикорупційна діяльність з боку Президента та його Офісу (15,1% про неї знають), тоді як поінформованість про активність інших органів влади не перевищує 9%. Хоча обізнаність про діяльність усіх без винятку владних акторів скоротилася порівняно з 2018 р., натомість спостерігається зростання позитивної оцінки такої діяльності практично щодо усіх представників влади, особливо щодо Президента.
- Громадяни відзначають згортання антикорупційної активності і з боку спеціалізованих органів, покликаних боротися з корупцією. Найактивнішою з-поміж них виявилася Національна поліція (9,5% чули про антикорупційну роботу). З іншого боку, спостерігається зростання позитивних оцінок населенням ефективності роботи більшості цих органів (найвище оцінили ефективність роботи СБУ – 19,8% назвали роботу результативною).
- Найбільше ж громадяни знають про активність ЗМІ (16,4%), хоча цей показник також скоротився. Проте, як і стосовно владних структур, спостерігається зростання позитивних оцінок населенням ефективності такої роботи і з боку громадськості: лідерами у результативній боротьбі з корупцією залишаються громадські організації (25,2%) та ЗМІ (23,4%).

- Звільнення корупціонерів з посади та невідворотність інших передбачених законом покарань за корупційні дії, на думку громадян, є найбільш ефективними заходами у боротьбі та профілактиці корупції.
- Частка опитаних, які вважають, що населення не має жодних важелів впливу на рівень корупції в країні, скоротилася вдвічі порівняно з 2018 р. – з 34,8% до 17,5%. Частка тих, хто бачить основним внеском громадян у протидію корупції відмову від давання хабарів, не змінилася – близько 30%.
- Рівень підтримки оскаржень корупції з боку громадян залишається на приблизно сталому рівні (71,0% у 2021 р., 73,5% у 2018 р., 72,2% у 2015 р.). А от частка населення, яке декларує власну готовність до відстоювання своїх прав перед чиновниками, склала 26,4%, – це найнижчий показник за роки спостережень.

- Відсоток громадян, які декларують готовність долучатися до організованої антикорупційної боротьби, істотно зріс: про свою неготовність заявили 29,2% опитаних (проти 51,7% у 2018 р.). Найчастіше опитані готові долучатися до найбільш пасивних форм участі: підписання петицій (23,4% проти 8,5% у 2018 р.) та повідомлення ЗМІ та у соціальних мережах про корупцію (22,3% проти 12,6% у 2018 р.).
- Найсильніше спонукає до участі в антикорупційній діяльності відчуття, що вона безпосередньо стосується себе або своєї сім'ї (71,5%) та гарантії власної безпеки в разі залученості до цієї активності (66,6%).
- Основними бар'єрами до антикорупційної діяльності є відсутність гарантій особистої безпеки для учасників (заважає 74,1% опитаних) та відсутність віри в те, що така діяльність може змінити ситуацію (70,7%).